

РЕЛІГІЙНА ПАНОРАМА

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

5 (33)

2003

- Католицька Церква зміцнює свої позиції
- Московський патріархат невдоволений Ватиканом
- Іслам і події в Іраці
- Проблеми свободи віросповідань у світі

Сторінка конфесії:

**Об'єднання Євангельських Церков України,
Церква Світових Жнив**

ТВОРЧА СПІВПРАЦЯ АКАДЕМІЧНИХ І БОГОСЛОВСЬКИХ РЕЛІГІЄЗНАВЦІВ МОЖЛИВА

Шановний читачу! Від Вас ми подеколи одержуємо листи з пропозиціями, порадами, зауваженнями. Правда, часопис наш інформативний і на його шпальтах ми не допускаємо дискусії чи ж видрук якихось розмірковувань дописувача з тієї чи іншої богословської проблеми. Для цього ми маємо інше видання - кварталник "Українське релігієзнавство". Проте відзначу, що подекуди існує думка, нібито богослови не зможуть ніколи знайти спільну думку із світськими релігієзнавцями, що їх співпраця взагалі неможлива.

Але саме життя нас переконало в тому, що така думка з'являється не від сили, а від недовершеності наших опонентів. Якщо немає з чим йти на співпрацю, то легше-легшого з'ясувати її відсутність аргументом: а про що нам з ними говорити?

Іншої позиції дотримуються богослови-баптисти, високий рівень богословських праць яких оцінив навіть православний отець-професор Степан Ярмусь із Канади: "Мила несподіванка і наявний доказ, що протестанти в Україні випереджують нас, традиційних, в неабиякій мірі" (Ярмусь Степан. Та не однаково мені. - К., 2201. - С. 54).

Саме богослови Всеукраїнського Союзу Об'єднань Євангельських християн-баптистів налагодили тісну творчу співпрацю з академічними релігієзнавцями Інституту філософії Національної Академії наук України. І в цій співпраці ми маємо помітні здобутки. Так, протягом трьох років (1993-1995) ми разом розробляли науково-дослідницький проект "Історія євангельсько-баптистського руху в Україні". Опрацьовано великі масиви архівів всіх областей країни, на основі одержаних матеріалів видрукувано колективну монографію "Історія євангельських християн-баптистів в Україні" і збірку "Історія євангельсько-баптистського руху в Україні: матеріали і документи". Зібрані архівні документи використав проректор Українського християнського університету Ю.Решетников при написанні монографії "Українские баптисты и Российская империя" і брошури "Баптизм в Україні", підготовці кандидатської дисертації "Становлення і диференціація євангельського руху в Україні", яку захистив у 2000 р. в Спеціалізованій Раді Інституту філософії. Нині Ю.Решетников вже працює над докторською дисертацією, а його колега з цього ж Університету Ю.Королюк - над кандидатською. Всі розділи про баптизм до тому "Протестантизм" з десяти томної "Історії релігії в Україні" написані доктором богослов'я С.Санніковим та Ю.Решетниковим. Баптистські богослови друкуються в наукових збірниках Відділення релігієзнавства, кварталнику "Українське релігієзнавство", а також щорічнику "Релігійна свобода", в нашій "Релігійній панорамі". Вони - активні учасники багатьох релігієзнавчих конференцій, круглих столів і колоквиумів.

То ж при доброму бажанні і наявності відповідного рівня освіченості двері до творчої співпраці з академічними релігієзнавцями у великому різноманітті її форм для богословів відкриті. Була б лише добра воля з їхнього боку.

Професор А. КОЛОДНИЙ

№ 5' 2003

Головний редактор:
А. Колодний

Редколегія:
О. Саган
Л. Филипович

Засновник:
Українська Асоціація
релігієзнавців
(Центр релігійної
інформації та свободи)

Свідоцтво КВ № 4407 від
20.07.2000 р.
Державного Комітету
інформаційної політики,
телебачення і
радіомовлення України

Адреса редакції:
01001, Київ-1,
Трьохсвятительська 4,
к. 323.
Тел. (044) 229-04-18,
462-01-73
Факс: 229-48-12.
Email: cerif@alfacom.net

Передплатний індекс:
2 1 9 5 3
Каталог видань
Журнали України

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

ЗМІСТ

Релігійне життя України	2
Суспільне буття релігії і церкви	2
Православ'я	9
Світ римо-католицизму і греко-католицизму ..	12
Життя протестантів	16
Етнічні релігії	17
Мусульмани в Україні	20
Іудейський світ	21
Нові релігійні течії України	23
Містика	24
Релігія в сучасному світі	25
Релігія і світ	25
Католицизм	28
Протестантизм	33
Православ'я	35
Мусульманський світ	38
Буддизм	41
Іудаїзм	41
Індійська релігійна традиція	42
Нові релігійні течії	42
Інші релігійні традиції	43
Свобода совісті	44
Новини релігійної та релігієзнавчої літератури, інтернету	61
Конференції, мистецькі акції	62
Сторінка конфесії	65
Об'єднання Євангельських церков України, Церква Світових Жнив	65
Цікаво знати	79
Анонси	80

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

СУСПІЛЬНЕ БУТТЯ РЕЛІГІЇ І ЦЕРКВИ

Нагородження релігійних діячів Президентом України відбулося 19 травня. Серед нагороджених - глава Всеукраїнського

союзу об'єднань євангельських християн-баптистів Григорій Комендант, митрополит Сімферопольський і Кримський Лазар, Предстоятель УАПЦ митрополит Мефодій (Кудряков), єпископ Української Лютеранської Церкви В'ячеслав Горпинчук та ін. "Церква повертається до нас, повертається віра. Завдання держави - створити якомога сприятливіші умови для сприяння Церквам", - наголосив Президент на церемонії. За його словами, держава робить все для того, щоб заповнити вакуум, який виник в результаті атеїстичного режиму і став причиною бездуховності. Зараз в Україні відбувається процес відродження і повернення храмів. Церква відіграє велику роль у консолідації українського суспільства. За переко-

нанням Л.Кучми, політики і священнослужителі повинні забезпечити громадянам України достойне життя. (Прес-служба Адміністрації Президента України)

Цензуру в Україні офіційно відмінено Указом Президента Л.Кучми. В країні лишилася цензура хіба що в Греко-Католицькій Церкві. Цензор Львівської архієпархії стежить за тим, що виходить у видавництвах релігійної літератури, своїми діями має "допомогти їм уникнути шкідливих публікацій". То ж в країні існує свобода релігії, а ось свобода в релігії не у всіх церквах.

Всеукраїнська Рада Церков та релігійних організацій оприлюднила 12 травня Звернення з нагоди 60-ї річниці трагічних подій на Волині та Галичині періоду Другої світової війни. Це одна з найдраматичніших сторінок в історії України і Польщі, яка забрала життя десятків тисяч синів і дочок двох християнських народів. "Протягом століть історія неодноразово переплітала долі українців і поляків, то з'єднуючи їх в єдиній імперії, то розділяючи кордонами, і у мирі, і в протистоянні... І сьогодні, напередодні річниці трагічних подій на Волині і Східній Галичині, ми, нащадки тих страшних лихоліть, маємо піднести до Господа молитви за українців і поляків, які захищаючи свої держави, свої наро-

ди, свої сім'ї, покинули цей світ з вірою в серцях у мир і світле майбутнє. Ми повинні мати мужність визнати помилки попередніх поколінь, низько вклонитися і просити вибачення за скоєну один одному біль і кривду. Ми маємо пам'ятати ті далекі трагічні події в українсько-польських відносинах. Ця пам'ять й історичні знання потрібні нашим народам, особливо молодим поколінням, котрі будуватимуть своє майбутнє. Необхідні вони для того, щоб нез'ясовані до кінця факти не були джерелом недовіри й упередження, не тяжіли над нашими добросусідськими відносинами". "Ми, члени Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, разом з усім нашим народом молимося Господові за душі жертв тих сумних і трагічних років та закликаємо молитися всіх, щоб невиправні помилки минулого не повторювалися у майбутньому, щоб взаємне прощення, взаємоповага, мир порозуміння стали домінантою відносин наших християнських - українського і польського - народів, щоб у всьому світі війни припинили своє існування", - йдеться у зверненні.

Всеукраїнська Рада Церков звернулася з листом до Генерального Секретаря ООН Коффі Анана, в якому порушено питання про визнання голоду 1932-1933 років в Україні актом геноциду проти українського народу. "Це була зловісна цілеспрямована політика, скерована на цілковите знищення українського народу, його генофонду і навіть згадки про

його існування у світовій історії, політика т.зв. "остаточного вирішення українського питання" , - говориться в документі. "Ця жахлива катастрофа, яка забрала життя близько 10 мільйонів, стала найбільш масштабною за кількістю жертв і водночас найменш відомою з-поміж трагедій ХХ століття".

Найпопулярніше свято в Україні - Новий рік. З 1300 опитаних "Фондом Свободи" осіб понад 16-річного віку його назвало 92%. Далі йдуть: 8 Березня - 67%, Великдень - 65%, Різдво Христове - 59%, День Перемоги - 51%. За останні роки популярність Дня Перемоги зросла на 4%.

Дні молитви за поглиблення польсько-українського діалогу пройшли 8-9 травня в м.Любліні. Сумісний молебень провели представники Української Греко-Католицької Церкви і Польської Католицької Церкви і приурочили його до 60-річчя трагічних подій на Волині. У своєму Посланні з нагоди цієї річниці глава УГКЦ кардинал Любомир Гузар відзначив, що потрібно, щоб обидва народи, які волею Бога є сусідами, в ім'я майбутнього змогли вибачити і попросити вибачення у народа-сусіда за свої погрішення один щодо іншого протягом тисячолітньої історії. Владика повідомляє, що скоро має відбутися зустріч представників польського і українського духовенства з метою підготовки декларації, яка б нагадувала ту, яку підготували з

метою примирення в 1967 р. представники католицької Церкви Німеччини і Польщі. Важливо, пише кардинал, підготувати свою паству до християнського розуміння проблеми. Проте, на думку "РП", не лише УГКЦ має бути задіяна в означеному переговорному процесі з польською стороною, бо ж греко-католицизм презентує лише десь десяту частину українського народу. До переговорного процесу важливо прилучити Православні Церкви України.

Проект Закону про внесення доповнень до пункту 5 статті 12 Закону України "Про плату за землю" (щодо релігійних організацій) (р. №3010, н.д. О.Турчинов) планується розглянути на засіданні парламентського комітету з питань культури і духовності. Проектом передбачається звільнення від сплати за землю релігійних організацій під час будівництва нових культових споруд. У пояснювальній записці до законопроекту сказано: "Відсутність даної норми у вітчизняному правовому полі призводить на практиці до того, що землі, які релігійні організації отримали під будівництво культових споруд, на час проведення проектних робіт із будівництва резервуються і підлягають оподаткуванню. Як наслідок - гроші, зібрані на будівництво храму, витрачаються не на будівництво, а на сплату податків. Нерідко на будівництво храму грошей не залишається".

Туринська плащаниця в своїй Мінській копії прибула зі Львова до Києва 3 травня. На вокзалі її

зустрічали глави і представники УПЦ КП та УГКЦ. Хресним ходом святиню принесли з вокзалу до Володимирського Собору. За плащаницею йшли Святіший Патріарх Філарет і Блаженніший кардинал Любомир Гузар. В соборі перед плащаницею відбувся екуменічний молебень. У своїй проповіді глава УГКЦ, зокрема, наголосив, що факт прибуття плащаниці до храму св. Володимира засвідчив, що навколо Ісуса Христа ми можемо й повинні об'єднатися, тому що він для всіх нас є Бог і Спаситель. Патріарх Філарет у своїй проповіді також зауважив на тому, що саме любов привела Христа до смерті заради нас. "І тому, коли ми розмірковуємо, чого ми роз'єднані й чого нам не вистачає - відповідь одна: ми втратили любов". Патріарх признався, що знаходилися такі, хто противився принесенню плащаниці у храм св. Володимира і спільній молитві при цьому. Але "ми молимося разом тому, що маємо так чинити, адже ми християни". Прийняття копії Туринської плащаниці у кафедральному соборі УПЦ КП - яскравий приклад можливості мати

єдність власне Українських Церков. Як повідомили з Київської митрополії Церкви Московського Патріархату ніхто з її представників участі у зустрічі святині не брав. 11 травня плащаницю перенесли на двохмісячне перебування в київський храм Василя Великого (УГКЦ). Потім святиню перевезуть до Донецька. Вважається, що саме мінська копія плащаниці Турину найточніше відтворена в кольорі і деталях. У 2000 р. цю копію освячували від оригіналу, який зберігається у срібному ковчезі на мармуровому вівтарі собору св. Івана Хрестителя.

УПЦ МП невдоволена тим, що глава УГКЦ знайшов спільну мову з УПЦ Київського Патріархату в тому, щоб розмістити копію Туринської плащаниці у Володимирському соборі Києва, що в урочистостях і в екуменічному молебні брали участь глави цих двох Церков. В офіційному сайті УПЦ МП було видрукувано інформацію під заголовком "Чи відлучить Католицька Церква кардинала Гузара за спілкування з відлученим від Православної Церкви Патріархом Філаретом?" Представники Церкви Московського підпорядкування відзначають, що нібито Ватикан забороняє спілкування з особами, "позбавленими священничого сану своїми Церквами". Але ж в сентенціях писак УПЦ МП міститься їм же відповідь. Сказано про осіб, позбавленими священства "Своїми Церквами". Коли РПЦ позбавляло владика Філа-

рета священничого сану, то для нього Московська Церква вже не була "своєю", він уже був главою самостійної, незалежної від Москви Церкви. Логіка міркувань і діянь Московського Патріархату така, що вони колись і Папу Римського позбавлять офіційно статусу глави католицької Церкви. Ось що відповів писакам МП владика Любомир Гузар: "На засідання спільної богословської комісії у Балманді представники РКЦ прийняли рішення спілкуватися виключно з канонічними Церквами. УПЦ КП та УАПЦ вважаються неканонічними і представники Ватикану з ними не спілкуються. Однак під час візиту до України Іван Павло II взяв участь у зустрічі Всеукраїнської Ради Церков, де були і представники Православних Церков України - першоієрархи Філарет (УПЦ КП) та Мефодій (УАПЦ). У часі візиту в Україну представники Папської ради у справах християнської єдності (єпископи Кассіді та Каспер), враховуючи багатоконфесійність України, радили мені чинити те, що тут, на місці, ми вважаємо за необхідне, - наголосив кардинал Гузар. - Ми не робимо великої політики, але мусимо толерантно ставитися один до одного. З боку Ватикану немає заборони для мене спілкуватися з ієрархами УПЦ КП та УАПЦ. Я розумію представників УПЦ МП, які наполягають на букві закону, але ми є люди і мусимо по-людськи вести себе у тій дійсності, в якій живемо". (Нова Зоря. - № 19)

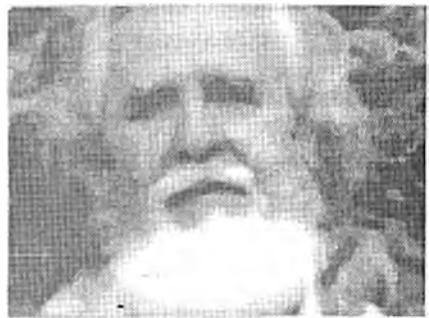
Плащаниця з Турину, знаходячись протягом тижня у Володимирському соборі, "об'єднала навколо себе і православних, і католиків. Ми з кардиналом Любомиром Гузарем, - відзначив глава УПЦ КП Філарет, виступаючи на XIII зборах Руху, - з великою кількістю православного і греко-католицького духовенства, відправили молебень перед цією Плащаницею. Після його завершення я у своєму слові нагадав про те, що християнський світ розділився через відсутність любові між християнами. Я про це нагадую для того, щоб показати, що шляхом до єдності, не тільки в Церкві, а й у суспільстві, є любов. Тільки через любов один до одного, через любов до своєї батьківщини України можливо об'єднатися і перемогти". "РП" в свою чергу відзначає те схвалення, яке одержав в української громадськості важливий крок глави УГКЦ на проведення спільної акції з УПЦ КП. Приємно бачити одноголосся власне Українських Християнських Церков!

295 років тому, кривавої ночі 13 листопада 1708 р. московські війська знищили в Батурині понад 20 тис. захисників фортеці. Президенту України запропоновано встановити своїм Указом "День пам'яті Батуринської трагедії". Блок "Наша Україна" пропонує: "Якщо ми християни і керуємося християнською мораллю, почати з найпростішого - віддати шану людям, які покояться тут, відродити могили і встановити

над ними хрести пам'яті". (Шлях Перемоги. - №19)

Критика сіонізму Печерським районним судом міста Києва визнана можливою. Суд зобов'язав видавничий дім "Столичные новости" відшкодувати майже 3 млн. грн. Міжрегіональній академії управління персоналом (МАУП) і її ректору Г.Щокіну, Міжнародній кадровій академії та ін., яких газета Дому видавала за неонацистів і антисемітів. Суд визнав, що маупівський часопис "Персонал" видруковував статті помірковані, обґрунтовані, викладені на основі аналізу відповідної літератури та загальноновизнаних фактів. "Чинним міжнародним та вітчизняним законодавством не заборонена критика тих чи інших ідеологічних концепцій".

Ідея Української Духовної Республіки, "духовної нації", проголошена Олесем Бердником у 1989 р., з новою силою прозвучала після його смерті. В час проголошення вона не знайшла широкої підтримки. О.Бердник не належав до якоїсь званої релігії. Він любив

Христа і Будду. Бердник хотів синтезувати все, щоб пояснити людям нове. Він вмів орієнтувати людей в майбутньому житті, в душі. Себе письменник-фантаст заповів поховати біля хати в Гребенях, без жодних знаків - пам'ятника чи меморіальної дошки. "Я хочу, щоб тут люди раділи, а не думали про смерть", - сказав при цьому він. Але, як каже його дружина Валентина Сергіївна, "мені вдалося вмовити його на малесеньку капличку. Вона не належатиме жодній конфесії, щоб кожен, незалежно від віросповідання, міг поставити там свічку або розпалити живий вогонь і подумати. Для створення відповідної атмосфери на дубових палях ми викарбуємо слова шукачів, які пройшли по землі". Духовна спадщина Олеса Бердника чекає свого дослідника. (*Вечірній Київ*. - 7 травня)

Відкритий лист до громадськості і влади оприлюднили представники декількох християнських церков Одеси. В ньому вони висловлюють своє обурення тим, що "з телеекранів нас накрила злива насилля та аморальності. Вітчизняні телекомпанії щоденно демонструють телепродукцію, у якій сцени сексу, розбавлені відкритою лайкою, стали вже звичними. Як Церкві Христовій, нам не однаково, яким є духовний стан нашого суспільства. Ми стоїмо на захисті прав молодого покоління та гідного морального розвитку. Ми не будемо мовчазно спостерігати за тим, як порушується законодавство, а головне - потерпає мораль".

В Криму знову непорозуміння на релігійному ґрунті. Адміністрація історико-культурного заповідника Бахчисараю прагне виселити монахів із використовуваних ними будівель. При цьому вона шукає підтримки у кримських татар, які нібито і не проти перетворити Успенський храм заповідника у мечеть.

Пленарне засідання Конференції Єпископату Польщі 1 травня розглянуло питання про примирення поляків та українців. Порушене питання про події на Волині 60-річної давності і запропоновано вивчити їх Комісії у справах контактів з представниками УГКЦ в Україні. Водночас в Любліні 6-7 травня відбулася конференція "Волинь-1943: факти, міфи, погляди".

Кияни вшанували пам'ять 130 тисяч убієнних комуністичною владою у заповіднику "Биківнянські могили". Панахиду розпочав Глава УГКЦ кардинал Любомир Гузар. "Люди, які тут спочивають у вічності, - сказав він, - це - наші брати і сестри, життя яким насильно вкорочено. Вони стали жертвами. Але тим офіруванням вони здобули щось вельми важливе й незнищенне. Вони залишили нам у спадок духовну силу, що переходить тепер до нас. Мусимо начерпатися тієї сили духовної, аби мати насагу боронити життя". Панахиду по невинно убієнних в Биківні відправили священники власне українських церков - ПЦ КП, УГКЦ та УАПЦ. Чогось

у цьому переліку не зустрічаємо Церкву, яка, належачи до Московського Патріархату, називає себе "Українською".

"Подаруй музею експонат".

Таку акцію провели на Вінниччині, що дало можливість поповнити фонди музеїв унікальними експонатами - іконами, унікальними предметами археології та етнографії, рідкісними документами. То ж, знову актуалізуємо досвід росіян, які провели перепис домашніх ікон, що дало можливість не лише виявити духовні скарби, а й вирішити питання їх захисту від викрадень і впливів природного довкілля.

Колекція Біблій бібліотеки Львівського університету ім. І.Я.Франка є найповнішою в Україні. У фондах бібліотеки є майже 200 видань Біблії, Старого і Нового Завітів, Євангелій на 118 мовах світу. Найдавніша біблійна книга бібліотеки - Євангеліє від Матвія, видрукуване в 1551 році у Парижі.

"Релігійну панораму" читають не лише у Львові, а й у Лондоні. "Львівська газета "Успенська вежа" майже в кожному своєму числі передруковує деякі матеріали з "РП". До цього звернувся і відомий в Україні діяч української діаспори Англії, почесний науковий співробітник Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України Святомир Фостун. Він видруковує інформації з РП в газеті "Українська

думка". Висловлюючи свою вдячність цим ЗМІ, ми водночас засвідчуємо вдячність за ті їхні публікації, якими скористалися і ми. При підготовці нового числа нашого часопису "Релігійна панорама" ми постійно звертаємося до релігійних газет і журналів, які одержує регулярно Бібліотека ЦеРІС (див. перелік їх на четвертій сторінці обкладинки другого-третього числа часопису РП за цей рік). Редакція щодня читає і використовує матеріали з релігійного життя, які видруковуються в газетах "День", "Дзеркало тижня", "Столиця", "Україна молода", "Хрещатик", "Факти", "Сьогодні", "Столичные новости", "Столичка", "Киевские ведомости", "2000" та ін.

Стрітенська каплиця, що на Львівській площі, споруджена там, де стояв розписаний художниками І.Сошенком і Т.Шевченком храм Стрітіння Господнього. Відзначаючи день прибуття до Києва праху Т.Шевченка у далекому 1861 р., каплицю оздобили вишитим портретом Тараса Шевченка зі словами: "Мені однаково, чи буду я жить в Україні, чи ні, та неоднаково мені, як Україну злії люде присплять, лукаві... Ох, неоднаково мені!". Цей портрет хотів бачити в своїй каплиці настоятель каплиці протоієрей Сергій Ткачук. Вишила його Г.Т.Звягінцева.

Унікальні печерні храми і чернечі келії під львівським Миколаєвом нищать селянами. Унікальна пам'ятка дохристиянсь-

кого та християнського періодів - Стільське городище перетворена в набір погребів і місце добування піску. З 2001 р. Академія наук вже не фінансує Стільське городище. То ж гинуть унікальні підземні храми, святилища, курганні могили, келії монахів. Відділ охорони пам'яток Львівської облдержадміністрації вивчає стан пам'ятки з тим, щоб розробити заходи з її порятунку.

ПРАВОСЛАВ'Я

Надійшло Великоднє Послання Собору єпископів УПЦ в США духовенству, чернецтву й побожним дітям нашої Церкви в Україні. Поруч з інформуванням про те, що відзначає християнин під час Великодня, владики Костянтин, Антоній та Всеволод заважають, що нині, коли "наша непохитна вірність святому православному християнству переходить тяжкі випробування, молимося Всемогутньому Воскреслому Господові нашому Ісусу Христу за нашу Батьківщину Україну і за її Церкву. Хай радість Христового Воскресіння сповнить серця та душі наших архієреїв, духовен-

ства та вірних, щоб Церква в Україні, на жаль тепер поділена, стала єдиною Українською Православною Церквою, незалежною ні від кого, та взяла своє правдиве місце серед православних Церков світу". Відзначимо, що Послання адресоване всім православним, а не Автокефальній Церкві, яка зусиллями її керуючого прагне поставати ледве не частиною УПЦ США, а главою своїм вважає митрополита Костянтина. Постає питання: чому це цей митрополит, якщо він є главою УАПЦ, не звертається із окремим святковим Посланням до своєї пастви? То ж тут щось не те.

Єпархіальний собор Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ, який відбувся в квітні ц.р. розглянув стан церковно-державних відносин на Сході України. Констатувалося продовження дискримінації парафій УАПЦ в східноукраїнських регіонах. Водночас Собор відзначив зменшення допомоги парафіям Сходу від потужних галицьких єпархій, наголосив на необхідності захисту врівноваженого церковного життя єпархії від деструктивного впливу подій, що відбуваються в західноукраїнських єпархіях УАПЦ.

Харківсько-Полтавська єпархія УАПЦ прийняла на своєму Соборі свій Статут, а також розглянула проект парафіяльного правильника, внесла зміни до Статуту єпархіальної консисторії.

УАПЦ удосконалює свій інтернет-простір. Цій меті був підпорядкований семінар, який провела Патріархія Церкви. Мова йшла про необхідність розміщення на сайтах богословської і літургійної бібліотеки з перекладами молитов українською мовою, готувати навчальні розділи сторінок з катехитичними заняттями, подавати проповіді кращих проповідників на парафіяльних сайтах тощо.

Освятив хрести на вибудованому храмі св. Миколая

в козацькому селі Чайки на київській Богуславщині Патріарх УПЦ КП Філарет. Все село зібралося на урочистість з нагоди цієї події.

Згадали ту церкву, яка була зведена в Чайках ще в 1758 р. і яку спалили в часи брежнєвщини. Спонсорував відродження святині благодійний фонд "Відродження - 99" (Президент - Петро Головатенко). Виступаючи при відкритті храму, голова Української народної партії Юрій Костенко сказав: "Доки Україна не повернеться до своєї віри, своєї української церкви, ми не матимемо заможної держави і не вийдемо на європейський рівень". (Вечірній Київ. - 20 травня)

Від обливання словесним брудом до рукоприкладства перейшли послідовники Православ-

ної Церкви Московського Патріархату в с.Чернеча Слобода на Сумщині. Бандюги били отця Олександра арматурою, застерігали від подальших Богослужінь в церкві, громада якої восени минулого року перейшла до Київського Патріархату. (Україна молода. - 6 травня)

Єдиний жіночий монастир УПЦ Київського Патріархату, що знаходиться в кіровоградському селі Ясинуватка, зазнав бандитського нападу групи карних злочинців. Християнська доброта з боку настоятельки монастиря Людмили дозволила їм тимчасово проживати в будівлі обителі. Коли ж з'ясувалося, що судимі продовжують займатися "чорними справами", їм було запропоновано звільнити помешкання. Затаївши злобу на монахинь, рецидивісти вирішили вбити їх. Але не на тих напали! Сестри зуміли постояти за себе.

Храм св. Івана-Воїна УПЦ КП відкрито в колишньому приміщенні с. Северинівка на Сумщині. Відроджено громаду, яка в селі існувала ще з 1740 року. Не даром церква тут носила ім'я Івана-Воїна. Святий здавна вважається покровителем українського козацтва, а село Рогізне (де був, зруйнований в 1939 р., храм і до якого ходили вірні і з сусідньої Северинівки) є козацьким поселенням. Громада звернулася з проханням допомоги у будівництві храму.

Комісія з канонізації святих УПЦ МП розглянула питання про канонізацію мучеників, сповідників

та подвижників православної віри. Зокрема, розглянуте подання Черкаської єпархії про прославлення ще 38 осіб в Соборі Черкаських новомучеників, подання Свято-Троїцького Іонінського монастиря Києва про прославу преподобно-мучеників, які несли свій подвиг у захисті православ'я на Звіринецькій горі ще в XI-XII століттях. Зауважено, що пропозицію голови молодіжного козацького братства імені П.Сагайдачного С.М.Голумбієвського про канонізацію гетьмана війська Запорізького Петра Сагайдачного і кошового отамана Війська Запорізького Івана Сірка слід відкласти із-за тих суперечливих даних, які є про цих патріотів українського народу. Запропоновано детально вивчити матеріали про життя П.Сагайдачного та І.Сірка з участю вчених.

Біля стін Святогорського монастиря на річці Сіверський Донець прямо під відкритим небом народним артистом України В.Писаревим буде здійснена постановка опери Бородіна "Князь Ігор". Благословення на це масштабне дійство дав як митрополит Донецький і Маріупольський УПЦ МП Іларіон, так і намісник обителі архимандрит Арсеній.

Храм Святого Федора Ушакова відкрито 9 травня в Херсоні Херсонською єпархією УПЦ МП. Його присвята - пам'ять міліціонерів, які загинули, виконуючи свій громадянський обов'язок. Церковка невеличка - лише 25 кв. метрів.

Але збудовано її в традиціях чернігівського церковного зодчества XII століття. Іконостас храму виконано у трудовій колонії херсонського села Збур'івки за зразками іконостасу київської Андріївської церкви.

Протизаконна блокада ченцями Києво-Печерського монастиря роботи декількох науководослідницьких відділів у Національно-культурному Києво-Печерському заповіднику продовжується. Ніякого рішення про передачу їм корпусу № 68 не було. Будівля є власністю міста, а відтак міліція мала б привести до порядку монахів Православної Церкви Московської юрисдикції за їхні свавілля. А поки що владики практично закликають своїх вірних до правового нігілізму.

Митрополит Київський і всієї України Володимир відвідав свою рідну Хмельниччину. Хлібом-сіллю зустрічали його односельчани в Марківцях, що на Лещинівщині. Блаженніший освятив на сільському кладовищі хрест-пам'ятник померлим односельчанам. Його споруджено коштом владики.

Унікальний історичний пам'ятник знаходиться в урочищі Церковщина під Києвом. Сюди ще в давні часи приходив Феодосій Печерський. Після його смерті інокі Лаври влаштували в Церковщині скит - маленький монастир, який знаходився

у віданні лаврського настоятеля. Обитель спочатку була печерною. Опісля тут побудували наземний храм і дерев'яні келії. З XV століття монастир прийшов у запустіння. Але якщо лаврські підземелля пізніше зміцнили і дещо оздобили, то урочище Церковщина залишилася без змін. Проте, її багатоповерхові, з храмами і часовнями, келіями і усипальницями, погребами і довгими галереями, печери й тепер вражають кожного, хто приходить сюди. Ось лише ніхто не може сказати, як позначиться на Церковщині, її підземних храмах, той мототрек, який тут почали будувати. Музей історії Києва, якому належить урочище, веде переговори з цього приводу із Федерацією мотоспорту.

СВІТ РИМО-КАТОЛИЦИЗМУ І ГРЕКО-КАТОЛИЦИЗМУ

Пред'явники дипломатичних паспортів Апостольської Столиці - Ватикану з 1 липня в Україну можуть в'їздити без віз. Але це за умови, що вони до нас приїздять на період до 90 днів. Таку Постанову опублікував Кабінет Міністрів України.

Наприкінці квітня у Львові відбулася XXII конференція єпископів латинського обряду в Україні. В її роботі взяв участь префект Конгрегації у справах духовенства кардинал Даріо Кастрільйон, а також Апостольський Нунцій в Україні архієпископ Микола Етерович. Обговорено проект спільного

послання Єпископату РКЦ та Синоду єпископів УГКЦ до вірних обох католицьких обрядів про співпрацю. (*Парафіяльна газета*. - 18 травня)

Переклад українською мовою нового Месалу (богослужбової книги, яка у латинському обряді використовується для відправи Літургії) затверджено конференцією єпископів латинського обряду в Україні. Конференція була скликана наприкінці квітня у Львові під проводом кардинала Мар'яна Яворського. Латинський оригінал Римського Месалу, з якого був здійснений переклад, є плодом літургійної реформи II Ватиканського Собору. Під час церемонії Префект Конгрегації у справах Божого Культу і Дисципліни Таїнств кардинал Хорхе Артуро Медіна Естебез (Jorge Arturo Medina Estevez) зазначив: "Тут не йдеться про якесь просте поправлене нове видання, але про... офіційне, осучаснене видання, яке призначене для євхаристійної відправи латинською мовою, і яке становить основу для перекладу національними мовами". 22 березня 2002 р. Конгрегація зробила у Ватикані презентацію нового видання. Третє видання Месалу збагачене додатковими молитвами, новими формулярами, новими святими. Затвердження українського перекладу Римського Месалу Конференцією єпископів латинського обряду в Україні є першим етапом до видання друком цієї богослужбової книги. Наступним етапом буде пе-

редання до Риму тексту перекладу для його затвердження Римським Престолом. Невдовзі священики та вірні зможуть отримати до літургійного вжитку тексти, затверджені Конференцією Єпископів латинського обряду в Україні, передусім через літургійний щомісячник "Oremus". Таким чином, подібно тому, як Кирило і Методій заклали підвалини слов'янської термінології, так новий Месал стане фундаментом для термінології латинської Церкви в Україні. (*RISU.org.ua*)

Київ відзначив 83-річчя Папи Івана Павла II. Літургію на честь Понтифіка у храмі св.Олександра відслужив Президент папської Ради у справах родини кардинал Алфонсо Лопес Трухільйо. На службі були не лише вірні римо-католики, а й греко-католики.

"Львів має втрутитися. Не можна добровільно віддавати пріоритет". Ці слова належать заступнику державного секретаря МЗС Наталії Зарудній. Вона нібито закликала львів'ян противитися перенесенню центру УГКЦ до Києва, посилаючись на необхідність охорони історичної спадщини. Реагуючи на цю "пропозицію", керівник прес-секретаріату УГКЦ Ігор Яців пояснив: "Перенесення центру УГКЦ, будова головного собору в Києві не шкодить авторитету Львова, його значенню... Так само і собор Святого Юра не втратить своєї важливості. Це не означає, що будуть

знівельовані інтереси львів'ян. Власне перенесення центру УГКЦ до Києва потрібно для того, щоб не бути маргінальною Церквою, а мати значення для всієї України. Окрім того, це значно полегшує комунікацію між Церквами".

Новий єпископ в Римо-Католицькій Церкві України. Папа Іван Павло II призначив ректора Вищої Духовної семінарії у Ворзелі о. Віталія Скомаровського єпископом-помічником Київсько-Житомирської дієцезії. Народився новий єпископ в березі 1963 р. в Бердичеві, мав богословські студії, працював канцлером дієцезальної курії в Житомирі, парохом у Сумах. Володіє п'ятьма мовами.

Ординарій Одесько-Сімферопольської дієцезії РКЦ єпископ Броніслав Бернацький наприкінці квітня виявив свою активність на Кримському півострові. Він відвідав парафії дієцезії в Сімферополі, Євпаторії, Ялті. Скрізь він відправляв св. месу і здійснював таїнства. В Ялті було проведено з'їзд священиків дієцезії. Визнано, що їх мислення обтяжене стереотипами щодо Російського Православ'я. Тому їм вельми потрібне поглиблене вивчення історії цієї Церкви і її особливостей. Єпископ Броніслав виступив з клопотанням направити до Одеси копію Туринської плащаниці.

Нові Доми сестер-гонораток відкрито в Галичині: 5 травня - в Мостиську, 2 червня - в с.Галу-

щинцях на Тернопільщині. Ці Доми служитимуть місцем молитви не лише для сестер, а й для тих, хто прагне поглиблювати свої релігійні знання. В Україні Згромадження Малих Сестер Непорочного Серця Марії служить з 1969 р. Всі сестри одержали необхідну богословську освіту в релігійних інститутах, зокрема в Люблінському Католицькому Університеті. Нині в Україні служить 101 сестра. Мають покликання майже із всіх областей країни (навіть з Молдови). Головний Дом гонораток в Києві. Широкий спектр роботи гонораток. Вони опікуються пристарілими, провадять кухні для обездолених дітей, організують різні курси для дівчаток і жінок, катехізують дітей, проводять реколекції, організують світлиці для малолітніх, батьки яких працюють, та ін. Звертаючись в молитві до Марії, гоноратки говорять: "Пошли нас куди захочеш, щоб тільки Бог був прославлений". (Параф. газета. - №20)

В Брюховичах під Львовом почав діяти перенесений сюди із Золочева василіанський Інститут філософсько-богословських студій ім.Й.В.Рутського. Навчальний процес в Інституті - 7 років (до цього - нульовий цикл). 19 студентів Інституту проживають у монастирі св. Йосифа обручника. Тут вони мають духовні практики. Розміщено Інститут в недобудованому ще Великому студійному домі ЧСВВ.

Харківська адміністрація не спішить з поверненням римо-ка-

толикам їх історичної власності - будинку, в якому нині працює Інститут венерології та дерматології. Вона не погодилася навіть на передання Церкві в порядку компенсації частини іншого будинку.

Традиційна проща до Унева відбулася 16-19 травня. Заборонені в роки радянської влади, прощі були відновлені з благословення Предстоятеля УГКЦ у 1994 р. Її організаторами є мальтійська служба допомоги, товариство українських студентів католиків „Обнова” та ченці студійського уставу. Цього року більше тисячі віруючих з Львова протягом трьох днів долали 62-кілометрову відстань. А загалом відзначимо те, що в Україні мало хто знає, що окрім Києво-Печерської і Почаївської Лавр ще є й Унівська. Згідно легенди, десь 600 років тому князь Лагодовський одержав біля місцевого джерела зцілення тяжкої недуги. На знак вдячності він звелів збудувати тут храм. Відтоді Святоуспенська унівська Лавра стала одним із найбільш відпустових місць в Україні. На прощу до неї приїздять тисячі вірних. Прочани традиційно обходять з Унівською чудотворною іконою, зі свічками і молитвою Чернечу гору та монастир.

Греко-Католицька Церква підтримала ініціативу Міжрегіонального громадського об'єднання "Організація патріотів України" про проведення з нагоди 70-річчя голодомору в Україні експедиції його місцями. Експедиція розпо-

чалася 14 травня поїздкою протягом півмісяця по чотирьом областях - Херсонській, Миколаївській, Одеській та Вінницькій. Вона проходитиме в п'ять етапів і завершиться в жовтні проведенням в Києві наукової конференції, випуском фільму "Слідами трагедії" і книги. Вирішуватиметься питання впорядкування могил жертв голоду, буде проведене відспівування покійних, похованих колись похапцем. Духівником експедиції зголошилися бути о. М. Волошин і В. Максимів. Ініціативу підтримали й православні церкви, в т.ч. й УПЦ МП, але якихось практичних кроків до участі в ній не виявили. Від слів до діла у них далеко.

"Європейську золоту Біблію", яка має 967 сторінок, передано до бібліотеки Українського Католицького Університету. Біблія містить 220 мініатюр, взятих з 70 бібліотек Європи, які є найціннішими зразками сакрального християнського мистецтва. Це видання присвячене Івану Павлу II. Саме йому було передано іменний екземпляр № 1. До Львова надійшов екземпляр №24 на ім'я Любомира Гузара від Президента Європейської торгівельної компанії Массімо Кая як іменний подарунок кардиналу.

Згорів костел в Кам'янці-Подільському, а разом з ним і багатющий архів Поділля. Ми раніше писали про значну кількість згарщ на місцях храмів в різних регіонах України. І ось нове страш-

не повідомлення. В селі Тинів на Дрогобиччині у травні згорів повністю храм УГКЦ, споруджений ще в 1643 р. Горіла в травні ще й дзвіниця XVIII століття храму св. Андрія Первозваного УПЦ КП в місті-курорті Моршин. То ж коли цьому буде кінець? Відомо, що Церква постійно грається з вогнем. Непогашені лампадки, а то й недогарки свічок залишаються в храмах тоді, коли там нікого немає. Певно що пора пожежній службі країни більш жорстко вирішувати з Церквою питання протипожежної безпеки.

Перша зустріч груп, утворених Синодом єпископів Києво-Галицької митрополії УГКЦ та Польської Єпископської Конференції для взаємних контактів відбулася 8-9 травня в Любліні. Групи очолювали преосвященний Владика Софрон Мудрий, єпископ-ординарій Івано-Франківської єпархії (УГКЦ) та преосвященний Владика Ришард Карпінський, єпископ-помічник Люблінської Архиепархії (РКЦ). Метою зустрічі було обговорення можливих форм засвідчення єдності народів та Церков України і Польщі в контексті важкої спадщини минулого та нових викликів сучасності в дусі попередніх зустрічей та декларації єрархів обох Церков, зокрема декларації про взаємне прощення і поєднання з 1987 р. Обидві спільноти особливо потребують кращого взаємопізнання, глибшого порозуміння, взаємного обміну досвідом, а насамперед спільної

та взаємної молитви, яка завжди є фундаментом єдності у Христі завдяки дії Святого Духа. Учасники зустрічі визнали гостру необхідність вироблення програм та форм співпраці ієрархії, навчальних осередків, єпархій та парафій, а також рухів і товариств, оскільки тривкість поєднання і подолання незгод залежить від особистого заангажування людей та спільнот. Висловлено надію, що подальша постійна співпраця обох груп та розвиток інших ініціатив поглибить атмосферу взаємної довіри та любові до ближнього, та приведе до взаємного прощення і поєднання. Учасники домовилися про наступні зустрічі. (*RISU.org.ua*)

ЖИТТЯ ПРОТЕСТАНТІВ

Християни віри євангельської двох українських об'єднань - Всеукраїнського Союзу церков і Українського Центру Об'єднаної Церкви - провели зустріч на рівні правлінь. Зустріч пройшла в дусі взаємоповаги і взаєморозуміння. Служителі обох братств висловили взаємні вибачення за попередні помилки у взаємовідносинах і служінні. Прийняті рекомендації для служителів церков обох братств, які передбачають налагодження взаємодопомоги та дружніх відносин між церквами обох братств, співпрацю в справі євангелізації.

"Великий Катехізіс доктора Мартіна Лютера" видрукувано українською мовою. Видрук

здійснила фундація "Лютеранська спадщина". Вона готує ще до видруку єдину книгу, в якій передбачається вмістити "Служебник" та "Співаник". Літургійний комітет УЛЦ переглядає тексти служінь, пісень, мелодій. Сюди вдрукують також Аугсбургське віросповідання і Малий Катехізіс Лютера.

Українська Лютеранська Церква відзначає в цьому році своє десятиріччя. Про це йшла мова на засіданні її Синоду, в роботі якого вперше брали участь новообрані голови Київської та Таврійської єпархій пастори Павло Богмат та Ігор Ратушний.

Тіло пресвітера Ладжинської церкви Адвентистів сьомого дня знайшли в колодязі очисних споруд ферментного заводу. Виявилось вогнестрільне поранення в районі серця. Як розповіла дружина пресвітера, він увечері пішов з дому і не повернувся. Злочинців вдалося вловити. Це - особи без якихось особливих занять, 19- і 20-річного віку. Вони інколи приходили в молитовний будинок, слухали проповідь, але не належали до громади адвентистів. Мотив злочину з'ясовується.

Социніани, які діяли в Україні в 16-17 століттях, як виявилось, не зникли безслідно. Як відомо, в с.Киселин, що на Волині, вони мали свою Академію. І ось в це село стала наїжджати (вперше в 1992 р.) група іноземців з далекої Ямайки, щоб помолитися за своїх

предків. При цьому вони роздають брошуру "Оригінальне Святе Письмо приходить на Україну", різні листівки. Себе вони називають кристодельфіонами (Брати у Христі). Як з'ясувалося, соцініани, не витерпівши переслідувань в Речі Посполитій, вимушені були ще в 1658 р. перебраться до Америки. В 1849 р. тут офіційно було зареєстровано їхню громаду під назвою "Брати у Христі" (Кристодельфіони). З настанням в Україні свободи віросповідань нащадки соцініан стали приїздити сюди, щоб віддати шану своїй святині - будівлі Киселинської академії, могилам одновірців. Така інформація до РП надійшла від Леоніда Михальчука, який вирішив, тікаючи від шуму міського, перебраться в Киселин і зайнятися там дослідженням пам'яток соцініанства.

Евангелічно-богословський факультет Братиславського університету запросив на навчання 2-3 молодих українських лютеран. Гарантовано їм стипендію, гуртожиток. Запрошення через професора А.Колодного, який брав участь в науковій конференції в Університеті ім. Яна Коменського в січні ц.р., передав декан факультету професор І.Кісс. Проте керівництво Української Лютеранської Церкви це запрошення із незрозумілих мотивів чомусь зігнувало. Водночас в Братиславі навчається п'ять студентів з Росії.

День пам'яті жертв СПІДу харизмати Києва відзначили демон-

страцією в центрі міста. Вони несли транспаранти, закликаючи покінчити з цією чумою нашого часу. Згоду на "хресний хід" харизматичні спільноти одержали від Головного управління внутрішньої політики КГГА. Проінформовано, що дозвіл на проведення ходи релігійними організаціями дає та організація (в Києві - це міська Держадміністрація), яка зареєструвала церкву чи громаду. Заявки подаються за 10 днів до проведення акції.

"Кімнати зцілення" - це спеціальні центри, які організовані в останні роки п'ятидесятицькими і харизматичними рухами. Вони покликані вселити хворій людині віру в те, що Бог зцілює фізичні недуги і приносить емоційне здоров'я. В центрах відбувається багато різноманітних оздоровлень, навіть від тяжких захворювань, які вже не в силах здолати медицина. Природа такого зцілення заслуговує на глибоке вивчення. Просто заборонити це як шарлатанство - певно що то не вирішення ситуації.

ЕТНІЧНІ РЕЛІГІЇ

Київські громади РУНВіри "Сонячна" і "Світло волі" відсвяткували Великдень при участі в священній годині козаків Київської сотні ім. Князя Святослава. Святкова трапеза відбулася в одному з центральних парків столиці. Під час проведення Сотнею своєї Великої Ради молитовне

благословення виголосив рунтато М.Марченко. Дещо раніше стало відомо, що серед новоосвячених Вчителем Левом Силенком рунтат значиться і гетьман ЗГУК Свято-слав Петренко.

Два тижні в Україні гостили керівники Всесвітнього рунвірівського центру (Спрінг-Глен, США) рунтати Боголюб Свириденко і Святослав Гулак. Приїхали вони в основному з метою вирішення питання про придбання для київських громад молитовного будинку. З цього приводу вони мали зустріч в мерії міста. Ось лише рунвірівські гості із США не могли зрозуміти, з ким в Україні вони можуть мати справу, бо ж рунвірівські громади знаходяться в такому ж антагоністичному протистоянні, як національно-демократичні партії в українському політикумі. Свириденки (батько і син) й Гулак були на службі в київській громаді, яку очолює Богдан Островський, виїздили в громаду Білої Церкви, мали зустріч із представниками українського козацтва. На питання про те, де зараз знаходиться Лев Силенко і чим він займається спрінг-гленівські гості відповісти не змогли. Вони лише зазначили, що версія про побиття Вчителя не має свого підтвердження.

Брошура А.Колодного "РУНВіра" (К.,2002) одержала високу оцінку рунтато Б.Свириденка. "Доктор А.М.Колодний, - пише він, - надзвичайно добре зрозумів РУНВіру і висвітлив так, як воно є". Проте, рунтато не погоджується із

висновком автора, що із смертю Л.Силенка відімре й РУНВіра. Він вірить в те, що українці зрештою проснуться, "залишать чужу духовність і повернуться до своєї духовності, до своєї мови і культури", а відтак впевнений в рості й поширенні РУНВіри. Б.Свириденко водночас зазначає, що ті зміни, які відбулися в активному членстві та керівництві РУНВіри, позначилися негативно на ній, виявилися розколами, подібно тому, що твориться нині в Україні.

"Київська Русь" - таку назву має нова рідновірська громада в Києві. Її головою став Верховний Волхв ЗГУК Володимир Куровський. Громада розмістилася в новому приміщенні козацької канцелярії. Козацький дух В.Куровського вилився у відродженому ним козацькому бойовому мистецтві "Триглав" як частини духовного вчення Рідної віри. Молодь потяглася до вчителя. Розповіді про Рідне лицарство та віру переросли в школу характеристиків "Святиня Мудрості". Так поставало Характерне Козацтво. Після трирічної духовної практики, за Поконом Руської Віри (Рідної Віри), громадами Характерного Козацтва на горі Багит Першоволхва та Верховного отамана Володимира Куровського було освячено в Духовного Провідника Рідної Віри Ведичного Православного покону. (*Козацька Нація. -№4*)

Презентація російського язичницького журналу "Антей" відбулася в Українському центрі

духовної культури. На презентації відбулася художня виставка "Повернення богів", виступи членів редколегії російського журналу "Антей" та українського "Сварог", членів рідновірських та РУНВі-ривських громад.

Вірменська громада Львова нарешті стала повним господарем

свого собору. Збудований він був на кошти двох вірмен з Криму - Стефаноса і Гакопа в 1363 році. Згодом храм став кафедральним і єпархіяльним центром всіх вірмен Русі, Валахії і Молдови. Діяв до 1953 р. Потім в ньому розмістили колекції ікон. Міська адміністрація Львова після десяти років зволікань нарешті знайшла приміщення для перенесення до неї колекції. Храм повністю передано громаді Вірменської апостольської Церкви. 18 травня його освяту здійснив Верховний Патріарх і Католикос всіх вірмен Гарегін Другий. Вірменську єпархію у Львові засновано у 1364 р. З цього приводу католикос всіх вірмен Месроп I видав спеціальну патріаршу грамоту. Під час освячення храму Патріархом-Католикосом було виконано спеціальний обряд - "відчинення брами". Це по-

яснюють тим, що храм практично 50 років не виконував своє призначення. Тому його відкривали через "стукання в двері" Католикоса і "відчинення брами" архієпископом Грігорісом Буніатяном - главою Української єпархії Вірменської апостольської Церкви. Ключі від храму Католикосом передав мер міста.

Святиня караїмів Джуфт-Кале знаходиться в катастрофічному стані. Руйнуються архітектурні споруди та пам'ятники на кладовищах. Це засвідчує кримський дослідник історії і культури цього невеличкого народу Юрій Полканов. В Криму караїмів нині десь 800 осіб, а у світі - до тисячі. Завдяки активності Асоціації караїмів розпочато реставраційні роботи в комплексі кенаса, але завершити їх не вдалося із-за відсутності коштів. Вченого обурює зміст того, що говорять екскурсоводи, друкується в книжечках для масового поширення. При цьому часто караїмів не відрізняють від євреїв. Складна ситуація із святинями караїмів і в Євпаторії. Відновлено Малу кенасу, а на відновлення Великої немає грошей. Національному товариству не повернуто будинок караїмського духовного училища, де можна було б розмістити караїмський етнокультурний центр.

Кількість кримчаків в Криму постійно зменшується. Якщо в 1989 р. їх тут було 604 особи, то в 2002 р. - лише 204. Причиною цього є не лише "природне" вимирання кримчаків, а й їхня еміграція з

Криму. До війни їх тут було понад 8 тисяч. Не багатьом з них вдалося уникнути фашистського геноциду. Нині кримчаки є однією з найбільш асимільованою етнічною спільнотою Криму. Центрами зберігання матеріалів про кримчаків нині є Публічна бібліотека ім. Салтикова-Щедріна в Петербурзі і Петербурзьке відділення Інституту сходознавства РАН. *(День. - 22 травня)*

МУСУЛЬМАНИ В УКРАЇНІ

Київська мечеть Ар-Рахма (Милосердя) 13 травня була переповненою. Мусульман столиці сюди зібрало велике їх свято - Мавлід ан-набі (аль-Мавлід) - свято дня народження Пророка Мухаммада. Свято це почали відзначати ще з початку VII ст. за мусульманським календарем (X ст. н.е.), тобто через 300 років після виникнення ісламу як релігії. Як в головній мечеті ДУМУ, так і в інших мечетях України і будинках мусульман в цей день звучали слова молитви, роздавалася милостиня, були святкові прийоми.

Угоду про відновлення на іранські кошти однієї з найдавніших у Криму мечетей, яка розташована у Чорноморському районі Криму, уклали посольство Ісламської республіки Іран в Україні і Меджліс кримсько-татарського народу. Посол Ірану Ахмад Садех Бонаба на зустрічі з головою Меджлісу кримськотатарського народу Мустафою Джемільовим наголосив, що іранська сторона й

надалі розглядатиме окремі проекти, пов'язані з наданням допомоги в культурному і духовному розвитку кримських татар, які повертаються на свою Батьківщину. Така увага з боку посольства Ірану до потреб репатріантів є актом гуманізму і бажанням допомогти Україні в розв'язанні цієї проблеми.

Татари Криму молилися за тих, хто залишився назавжди в чужих землях під час насиль-

ної сталінської депортації кримотатарського народу в Середню Азію 18 травня 1944 р. З різних міст і поселень півострова вони пішки прийшли у Сімферополь не лише з метою вшанувати пам'яті жертв депортації, а й щоб віддати славу Аллаху за те, що він зрештою дав можливість татарам Криму повернутися на рідні землі. Траурною ходою з вигуками "Аллах Акбар" кримські татари пройшли всім містом до центральної площі в Сімферополі, де відбувався мітинг. Муфтії мусульман Криму Еміралі Аблаєв провів траурний молебень за тими, хто не дожив до повернення на рідну землю.

Вірогідність нападу на Україну ісламських екстремістів зросла. Так сказав відомий військовий юрист, член робочої групи "Росія - НАТО" Томас Бейнард. Допомогу Києва при проведенні збройної акції в Іраці належно оцінили в Північно-Атлантичному альянсі. Але ж цю допомогу певно що оцінили й ісламські фундаменталісти. "Надзвичайно небезпечним є те, що сьогодні Україна не є повноцінним членом НАТО, - зауважив заступник голови Військового Комітету Північноатлантичного Союзу полковник Гарольд Сац. - Київ не може скористатися тими структурами захисту, які мають країни - члени альянсу. Водночас українці гіпотетично піддаються такій самій небезпеці, як і воюючі народи. Думаю, враховуючи сьогоднішню загрозу нападу терористів Україна повинна прискорити свою інтеграцію в НАТО". (*Київские ведомости*. - 21 травня)

Не слід ототожнювати національно-визвольний рух з тероризмом. Посол Лівії в Україні Седдіг Аль-Гвері питає: "Чи можна називати боротьбу палестинців з ізраїльтянами тероризмом?" Не будь-яке насилля є терором. Засуджуючи такий терор, коли гинуть невинні, мирні люди, Лівія водночас не називає мусульманським тероризмом національно-визвольну боротьбу, коли люди борються за звільнення своєї держави. З боку палестинців іншої відповіді бути не може, коли захоплюють їхні землі, гинуть жінки і

діти, знищуються будівлі тощо. (*Київ. телеграф*. - №17)

ІУДЕЙСЬКИЙ СВІТ

Семінар, присвячений єврейським святкам і формам підготовки до них, провело в київській Феофанії Об'єднання громад Прогресивного Іудаїзму України. Такі семінари для Об'єднання стали своєрідною традицією. Окрім загальних лекцій, практичних занять, паралельно було організовану роботу груп голів громад, лідерів "Нецер", а також тих, хто веде Песах седер.

Прогресивні іудеї підвели підсумок своєї діяльності в міжпасхальний рік, визначили перспективи подальшого розвитку сучасного іудаїзму в Україні на семінарі, проведеному ними в квітні в київській Феофанії. В роботі семінару взяли участь голови громад. Відзначалося, що важливим досягненням Руху є "омоложення" громад. Це - наслідок розвитку молодіжних програм. Водночас лідери молодіжного клубу провели заняття "Погляд на молодь і майбутнє "Нецера", "Залучення нових членів клубу", "Хто такий мадріх", "Свобода і залежність в єврейській традиції" та ін. На семінарі виступили раббин О.Духовний, президент РООПІУ О.Злотник, віце-президент Б.Куттик. (*В поисках истины*. - №4)

Найкрасивіша синагога Європи - хоральна синагога "Бейт Менахем" відкрита в Харкові після ре-

конструкції і реставрації. Купол храму має висоту 25 метрів. Його видно з різних районів міста. Збудована синагога була ще в 1913 р., але в радянські роки - з 1923 р. - використовувалися спортклубом "Спартак". На відкриття синагоги до Харкова прибули глава Всеукраїнського єврейського конгресу В. Рабинович, народний депутат Олександр Фельдман.

Пам'ять жертв Катастрофи європейського єврейства відзначили 29 квітня в Ізраїлі та країнах єврейської діаспори. В Україні День трагедії й героїзму єврейського народу вшанували в Бабиному Яру. Були запалені меморіальні свічки й покладені квіти до пам'ятного знаку "Мінора". В меморіальній церемонії взяли участь представники різних єврейських організацій, співробітники посольства Держави Ізраїль в Україні та ін. Рух прогресивного

сивного іудаїзму презентував рабин Олександр Духовний, який зазначив, що День Катастрофи європейського єврейства допомагає жителям нашої планети задуматися про зло, яке несе в собі ненависть до інших народів, рас і релігій. (В.Матвєєв)

Нова благодійницька система почала працювати в переддень великого свята Песах в "Ор Самеах". Вона виконується разом з благодійницьким центром "Гмілус Хесед". Але початок їй поклав Голловний рабин Одеси і області Шломо Бакшт і директор центру Леонід Фіхтман. Без будь-якої помпезності і урочистих промов вони одягли на себе білі халати й особисто загрузили автомобіль судками з гарячими обідами. Під опікою центру в Одесі нині знаходиться більше 8 тис. осіб. "Центр "Гмілус Хесед" і його директор роблять надто багато, - відзначив Шломо Бакшт. - Вважаю, що ніде в світі - ні в Америці, ні в Ізраїлі - не можна знайти подібну організацію, яка б так турбувалася про престарілих".

Хоч в Україні і є окремі вияви антисемітизму, але, на щастя, нам ще дуже далеко на цьому полі до російських розмахів, відзначила голова товариства "Україна-Ізраїль" професор Лариса Скорик. У них антисемітська істерія постійно наростає. "Майже 50 видань є зразками клінічної ксенофобії і розпалювання ненависті до "неросійських" етносів. Барашківці

мають свої організації практично у всіх містах, а підібрані за будовою тіла міцні хлопці в чорних сорочках із явною провокаційністю заповнюють філармонічний зал на концерті музики юдофоба Ріхарда Вагнера". (*Еврейский обозреватель*. -8/51 квітень)

Газета Асоціації єврейських організацій "Хадашот" назвала нинішній час буття євреїв в Україні "Золотим віком". Маєте сумнів? "На коробках з мацою, яку я одержав на Песах 2002 р., перераховано 160 іудейських релігійних громад по адміністративних областях, - пише в газеті С.Авербух.- Коли в минулому було таке? Але ж є ще й громади хасидів, громади прогресивного іудаїзму... Згідно інформації бюлетеня "Київ єврейський" в місті діє 10 центрів громад. Вони мають солідні будівлі, добре оздоблені, проводять регулярно культурно-освітні заходи, сприяючи поживленню єврейського життя міста. Три синагоги - в центрі столиці. Спільноти мають свої офіси в обласних центрах і навіть в деяких районах. Єврейські свята відзначають в найпрестижніших залах... В Україні 40 єврейських шкіл, із них 30 - денних, в Києві єврейська школа-інтернат для 400 дітей, дитячі ясла, ієшиви, Всеукраїнська іудейська духовна академія "Томхей Тмііім"... Єврейський хор, театральні групи, музикальні ансамблі, художні колективи, науково-дослідницький Інститут іудаїки і, зрештою, Соломонів університет...

Зазначаю, що все це стало можливим завдяки прогресивному законодавству України про національні меншини" (№4).

Лише 40 будівель синагог повернуто іудейським громадам за роки незалежності України. В Білій Церкві, Черкасах, Овручі, Чернігові, Новоград-Волнському громади одержали замість зруйнованих будинків інші будівлі. Але з поверненням синагог іудеям у нас в країні не так, як з поверненням церковних будівель. Так, синагогу Бродського вдалося одержати лише після перерахування 100 тис. доларів на будівництво лялькового театру в Києві. Ще одне. Будинки повертають у такому стані, що для їх ремонту потрібні величезні кошти, а ось права на продаж їх громада не одержує. Тому подеколи вони продовжують пустувати. Все тут вже залежить від рабина, його спроможності знайти грошовитого спонсора-бізнесмена, підтримку від якоїсь закордонної інституції. (*Хадашот*. - № 4)

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ УКРАЇНИ

Сім нових громад "Посольства Божого" відкрилися у Києві з початку року. У кожній із відкритих громад на Пасху відбувся святковий концерт. "Про те, що таке Пасха, про те, що це свято значить для усіх християн навчали пастори Церкви. Кожен своєю мовою, зрозумілою для слухачів, своїми при-

кладами з історії і життя сучасників, кожен у своєму стилі, але всі говорили про одне - про Пасху", - говориться на веб-сторінці цієї релігійної організації (www.godem-bassy.org).

Посольство України у Вашингтоні разом з дипломатами ще 45 країн брало участь в запалюванні різдвяних вогнів у храмі мормонів. Як інформує часопис "Ліягона" (№4), заступник Посла В.Яценківський сказав: "Я думаю, що незабаром в Києві буде побудовано мормонський храм, чим буде надано ще більше можливостей для забезпечення одного з фундаментальних прав людини - свободи совісті".

МІСТИКА

Містика кіноекрану формує містичну свідомість. Це засвідчує трагедія, що трапилася 20 травня в Києві. 33-річний вантажник зайшов в гості до своїх знайомих і заночував у них. Як він розповідає, увісні він побачив, що в жінку вселився диявол. Проснувшись, злочинець відрізав голову 80-річній господарці, розрізав її труп і витягнув з нього серце. Потім якийсь внутрішній голос йому повідомив, що диявол вселився у 37-річного племінника господині. Доля останнього була такою ж трагічною. Крик злочинця: "Тільки диявол, Бог і я" почули сусіди і викликали міліцію. Вбивця відмовився з нею розмовляти, заявивши, що він може розмовляти лише з Богом, дияволом і адвокатом.

РЕЛІГІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

РЕЛІГІЯ І СВІТ

Чоловіки в США ігнорують Церкву. Згідно повідомлення американського соціолога Сід Вудруфа з 94 млн. дорослих чоловіків тут 68 зовсім не бувають в церкві, хоч у 85% в домашньому побуті все ж присутній якийсь релігійний фон, створений скоріш жінками. Ці чоловіки не знаходяться в опозиції до релігії, але вони вважають відвідування Богослужінь не чоловічою справою. Соціологом виявлена ще така закономірність. Якщо дитина першою із сім'ї відвідає якийсь храм, то за нею туди підуть ще 3,5% членів сім'ї, якщо жінка, то вже 17%. А ось якщо чоловік - глава сім'ї, то його приклад будуть наслідувати 93% членів сім'ї.

Цікаві наслідки дало дослідження компанією "Комкон" у 2002 р. релігійності москвичів. Понад 70% їх у віці 18-54 років віднесли себе до якогось віросповідання. Лише 23,4% вважають себе віруючим, 34,5% - швидше віруючим. Щотижня відвідують релігійні служіння лише 3% від числа віруючих людей, бувають на них раз в місяць 6%, кілька разів на рік -31% опитаних. Тільки на Різдво і Пасху ходять до церкви відповідно 11% і 15% опитаних. Чоловіки частіше, ніж жінки, вказують на те, що не

відвідують релігійні служіння взагалі. Із збільшенням рівня освіти зростає частка тих, хто відвідує служіння лише на Великдень і Різдво.

92% населення Уганди - християни. А населення цієї африканської країни становить 24 мільйони. Як зауважив керівник "Центру чудок" країни Роберт Каяджа, "вражає, коли бачиш тисячі людей, які йдуть через все місто в церкву". 2,2 млн угандійців стали християнами саме завдяки евангелізаційній діяльності Р.Каяджа 25 років тому 22% населення країни сповідували іслам. Нині їх лишилося лише 6%.

Парламент США виступає за збереження згадування Бога в клятві про громадянську вірність. Палата представників США проголосувала за збереження слів "єдина нація під Богом" у клятві вірності громадянина Сполучених Штатів. Це голосування спровоковане рішенням Апеляційного суду Дев'ятого округу США в Сан-Франциско, яким визнавалося згадування Бога в клятві таким, що суперечить Конституції. "Проголошення клятви, що включає слова "єдина нація під Богом", - це прояв патріотизму, а не проповідь тієї чи іншої релігії", - говориться в резолюції Конгресу.

Лише 50% мешканців Білорусі віднесли себе до тієї чи іншої конфесії. З п'яти мільйонів віруючих Білорусі 84% - православні, 14% - католики, 2% - інші конфесії. В країні також діє греко-католицька Церква, очолювана архімандритом Сергієм Гаєком. Ватикан нині прагне відродити в Білорусі греко-католицизм. Протягом останніх десяти років організація "Допомога церкві в біді" передала білоруським уніатам 350.000 євро. Білоруська ГКЦ не має покищо свого єпископа.

Останній проект Європейської Конституції, представлений 4 квітня на пленарному засіданні Єврокомісії, містить визнання легального статусу Церков. Але група "Християни для Європи" все ж вважають, що "Стаття 37 проекту Європейської Конституції не виражає всього обсягу релігійного питання".

США своїм необачним підходом до вирішення ізраїле-палестинського конфлікту звалили на свою голову міжнародний ісламський екстремізм. За все приходится платити. То ж і живуть вони як на вулкані. Вашингтон офіційно попередив громадян США, щоб вони чекли у травні підготовлену "Аль-Каїдою" серію терактів з використанням хімічної і бактеріологічної зброї.

Богослужіння Великого Четверга в Єрусалимі цього року відбулися в базиліці гроба Господ-

нього та Гефсиманії при Оливковому саду. Службу провів латинський патріарх Єрусалиму архієпископ Міхель Саббах.

Будівля Патріархії, найбільшої в Іраці християнської Церкви - Халдейської, постраждала під час американських бомбардувань Багдаду. Халдео-католицька Церква виникла в цій країні в результаті унії частини несторіян з Римом.

Рада з найменувань Естонії проти присвоєння вулицям імен біблійних пророків. Зокрема вона відкинула рішення волосної ради селища Вахі, яка при перейменуванні назвала вулиці іменами Авраама, Давида, Самуїла, Даниїла та ін. Такі назви запропонувала раді парафія "Живе слово". Радник МВС і голова комісії з найменувань Тійт Сепп зауважив: "Нічого не маю проти біблійних пророків, проте Тартуський уїзд - не Палестина, і тут є багато красивих й історичних для цієї місцевості найменувань".

Підготовка форуму світових релігій, ініційованого Нурсултаном Назарбаєвим, перейшла у практичну площину. Це питання обговорено в ході візиту держсекретаря Ватикану кардинала Анджело Содано в Казахстан. Ініціативу Назарбаєва підтримав Папа Іван Павло II.

В Узбекистані всього один відсоток атеїстів. Про це свідчать

дані дослідження "Іслам в житті населення Узбекистану", проведеного Центром з вивчення громадської думки "Іжтімоїй фікр". Опитано понад 2 тис. осіб (36% із них міські жителі, всі інші - сільські).

Ієрархи християнських Церков Іраку закликали свій народ прийняти нову Конституцію країни. Новий документ повинен урівняти в правах прихильників християнства з мусульманами. В своєму посланні до Ради Безпеки ООН вище християнське духовенство наголосило, що християнські громади повинні мати такі ж релігійні, соціально-політичні й культурні права, що й те населення, яке сповідує іслам. В Іраці нараховується понад 700 тис. християн із 26-мільйонного населення країни. В основному це халдеї (уніатські католицькі течії), асирійці, несторіани й вірмени.

"Християни за комунізм" - таку назву має нове громадське об'єднання Росії. Його учасники на святкуванні Дня Перемоги в Москві йшли під червоними знаменами із зображенням Ісуса Христа. Лідери об'єднання відмовляють Карлу Марксу у відкритті комуністичної доктрини - "це задовго

до Маркса зробили учасники заснованого на Євангельських принципах німецького "Союзу справедливих". Нині об'єднання розробляє свою програму, головним пунктом якої буде об'єднання зусиль комуністів та християн для побудови комунізму.

Перший єкуменічний церковний з'їзд відбувся наприкінці

травня в Берліні. На форумі відбулися спільні богослужіння, читання Біблії, спільні молитви, концерти тощо. Учасниками з'їзду стали не церковне керівництво, а прості віруючі. Провідні богослови, вище духовенство, політики були запрошені на захід у якості гостей.

Міністерство оборони Бельгії скоротило кількість капеланів з 34 до 10. Лише втручання короля Альберта II спричинило збільшення залишених до 14. Але сам факт є повчальним: армії не потрібні католицькі душпастирі.

Відносини між Московським Патріархатом і Ватиканом після незначного потепління знову заострилися. Приводом до цього послужило утворення Апостольською столицею в столиці Казахстану

ну Астані католицької митрополії Пресвятої Діви Марії. Цей акт Ватикану Московська церква розглядає як продовження його експансії по всій території колишнього Союзу. Характерно, що Московський Патріархат утворив в Казахстані рішенням Священного Синоду за 10 днів раніше - 7 травня - свою митрополію. То ж на якій підставі Російська Церква зберігає лише за собою право утворювати свої митрополії там, де хоче (відомо, що нині йде мова про утворення нею ще й західно-європейської митрополії), а ось інші Церкви, тим більше така могутня як Римо-Католицька, такого права не мають. Православна Москва не рахується тут з тим, що Перший Рим не занепав. (НГ: релігії. - 21 мая)

КАТОЛИЦИЗМ

Папа Іван Павло II відвідав 3-5 травня Іспанію - одну з найбільших католицьких країн. Це вже п'ятий візит Понтифіка в країну та 99 за рахунком закордонна поїздка. Папа зустрівся із королем і прем'єр-міністром країни, канонізував п'ять іспанських релігійних діячів минулого.

Апогеєм поїздки стала суботня зустріч глави Ватикану із 700-тисячним зібранням молоді та недільна мес-

са у Мадриді, на яку зібралось понад мільйон віруючих. Така велика кількість зацікавлених засвідчила, на думку аналітиків, про зростаючу популярність Папи, що стало особливо помітним після засудження ним війни в Іраці. Візит Папи до Італії послужив ще однією нагодою закликати світ до справедливого і тривалого миру. "Мир, - відзначив він, - є, передовсім, даром Згори, що його ми повинні просити і будувати насамперед через глибоке внутрішнє навернення". Папа вчив "відповідати на сліпе насильство й нелюдську ненависть силою любові. Перемагайте ворожість силою прощання! Тримайтеся здалеку від будь-яких форм насильницького націоналізму, расизму і нетолерантності". Всі спостерігачі відзначили, що після дев'ятимісячного лікування препаратом, створеним на основі тропічної папаї, Іван Павло II став набагато активнішим, його мова покращилася, а реакції стали набагато гострішими.

Іспанська Асоціація за відновлення історичної пам'яті висловила жаль з приводу того, що Іван Павло II втратив чудову можливість покаятися за активну участь Римо-католицької церкви в громадянській війні 1936-1939 років. Церква оголосила фашистське повстання начолі із Франко "хрестовим походом" проти "законно обраної народом демократичної республіки". Іспанські католицькі священики

не лише надихали фашистів, вважають члени Асоціації, але й самі брали участь у війні. Поведінка Папи тим більше не зрозуміла, йдеться в заяві Асоціації, що Понтифік вже біля сотні разів просив прощення за гріхи Церкви (інквізиція, хрестові походи, спалення Джордано Бруно тощо).

Готується візит Папи Івана Павла II в Монголію. Апостольський нунцій в цій країні архієпископ Баттіста Морандіні зауважив, що Понтифік давно хотів побувати в Монголії і добре проінформований про роботу тут місіонерів. А їх - всього 33. Та й католиків в буддійській Монголії не багато - 137 осіб.

Папа Римський Іван Павло II оприлюднив свою нову Енцикліку про Євхаристію, над якою він працював біля 20 років. "Церква живе завдяки Євхаристії, - говориться в ній. - Ця істина не тільки виражає щоденний досвід, а й містить у собі "суть таємниці Церкви". Євхаристія, наголошено в Документі, "становить центр церковного життя".

Новий візит Папи Івана Павла II за кордон призначений на

червень до Сербської республіки у складі Боснії і Герцеговини. Тут він проведе беатифікацію хорвата Івана Мерзи, який був активним мирянином-християнином. Це буде перший блаженний з хорватів. Водночас розглядаються питання можливого візиту Понтифіка до Монголії влітку цього року. З метою організації візиту до Улан-Батора вже їздив від Ватикану єпископ Ренато Бокардо.

Папа Іван Павло II підтвердив свій намір повернути Росії її святиню - ікону Казанської Божої Матері. Про це він заявив під час аудієнції в нього спікера Ради Федерації РФ Сергія Миронова. Зближенню Росії і Ватикану сприяла чітка позиція Папи щодо акції США в Іраці. Російські експерти стверджують, що ікона є пізнішим списком, а не оригіналом.

"Фабрикою святих" назвала Папу Івана Павла II італійська газета "Ла Республіка". Дійсно, за 25 років свого понтифікату Папа здійснив беатифікацію 1316 осіб та канонізував 474 особи, з яких понад половина - жінки. В день цього річного свого ювілею - 18 травня - Понтифік канонізував ще чотирьох осіб - двох італійок, поляка і польку.

Урочисто відзначено 18-19 травня на площі св. Петра в Римі 25-річчя понтифікату Папи Івана Павла II. Понад 50 тис. осіб прийшло сюди, щоб привітати Папу з ювілеєм. З них 17 тисяч

- прочани з рідної йому Польщі на чолі з Президентом країни Олександром Кваснєвським. А в самій Польщі, в містечку Вадовіце, день народження Папи відзначили виступом 40 пожежних оркестрів, до яких входило десь 1600 музикантів. В хорватському селі Марія Бистіца, яке Папа відвідав ще в 1998 р., урочи-сто відкрили пам'ятник Івану Павлу II.

Папа Іван Павло II - гідний кандидат на Нобелівську премію миру. Його рішуча позиція щодо недопущення війни в Іраку лише в цьому році засвідчує, що в особі Святішого Отця світ має великого поборника мирного співжиття. Ідею висунення Папи на високу нагороду підтримали 30 відомих діячів Іспанії.

Зустріч між представниками Апостольської Столиці і Братством святого Пія X, заснованого архієпископом Марселем Лефевром, запланована на 24 травня, не відбулася. Братство не знаходить підстав для примирення. Як заявив голова Братства єпископ Бернар Фелай, версія, що троє з чотирьох єпископів нібито готові йти на примирення, є вигадкою. Єпископ-леферист Бернар Тісьє сказав: "Ми не шукаємо ніякого примирення з Римом аж поки Ватикан не повернеться до католицької традиції". Водночас Ватикан відкинув звинувачення в тому, що він нібито підкинув ідею примирен-

ня з метою викликати розкол в таборі опозиції.

Створення в Казахстані католицької митрополії гаряче

підтримав Президент країни Н.Назарбаєв: "Цього рішення чекали багато віруючих, і я щиро поздоровляю їх". Католицьку митрополію в Казахстані очолить архієпископ Астанайський Томаш Пете, який тепер став і керівником єпископської конференції Казахстану. Рішенням Папи апостольські адміністрації в Алма-Аті і Караганді отримали ранг дієцезів (єпископств). В Казахстані, де мешкає біля 15 млн. жителів, нині зареєстровано біля 3 тис. релігійних громад, які належать до 40 різноманітних релігійних напрямів. Історія Католицької Церкви в Казахстані сягає XIII ст., коли французький король Людовік (Святий) направив сюди своє постійне посольство. З 1338 р. тут діяв францисканський монастир і католицька єпископська катедра. Нині тут проживає біля 360 тис. католиків (250 приходів, понад сто храмів і часовень, одна вища католицька духовна семінарія) та велика греко-католицька діаспора. 24 вересня 1998 р. Н.Назарбаєв (перший із Прези-

дентів СНД) підписав із Ватиканом договір про взаємне співробітництво. У вересні 2001 р. Казахстан відвідав Іван Павло II.

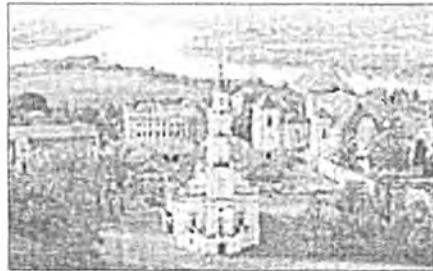
Нумізматичне бюро Ватикану випустило серію монет, присвячених 25-й річниці понтифікату Папи Івана Павла II. На ватиканських євро - погрудне зображення Папи і 12 Зірок Євросоюзу. Водночас Філателістичне бюро міста Ватикан разом з Польським міністерством зв'язку випустило серію з 25 марок, яка символізує роки понтифікату Івана Павла II. Вперше в історії філателістичного бюро випущено срібну марку із погрудним зображенням Папи поруч з ватиканським гербом і словами "Місто Ватикан".

Католицька Церква закликає до "розширення на Схід" екуменічного діалогу. Як зауважив префект Папської Ради у справах підтримки єдності християн, цей діалог не має обмежуватися католиками і протестантами, а й зближенням Церков Сходу і Заходу з метою сприяння політичній інтеграції Європи.

"Для війни з Іраком не було достатніх підстав". Це слова кардинала Йозефа Рацінгера, сказані ним в інтерв'ю італійському часопису "Avenire". Владика вважає, що слід замислитися над тим, чи взагалі є так звані "справедливі війни".

Скликати "єкуменічний з'їзд" із запрошенням на нього представників всіх помісних церков запропонував єпископ Сільвестріні - префект-емерит Конгрегації у справах Східних Церков. Вони б мали замислитися над відповідальністю християн перед лицем війни.

Римсько-Католицька Церква в Литві активно закликала вірую-

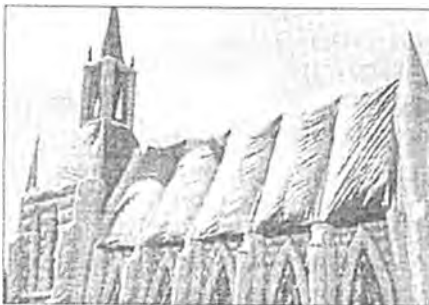
чих країни взяти участь у референдумі з питання членства в Європейському Союзі. Заклик кліриків мав свій результат в країні, де понад 80% вважають себе католиками. В плебісциті взяли участь 63% громадян, а "за" проголосувало 91% його учасників.

Лідер опозиційного Християнського визвольного руху Куби Луїса Енріке Феррера Гарсію ув'язнений на 28 років. Його звинуватили в "злочинах проти незалежності й територіальної інтегральності держави". Гарсія ув'язнений разом ще із 43 дисидентами.

Латинську мову - знову в Церкву. З цією метою у Ватикані утворено нову Комісію. Відомо, що після II Ватиканського Со-

бору латина вийшла із вжитку в католицькій Церкві. Реанімувати її прагнув Папа Павло VI, утворивши в 1976 р. спеціальний фонд "Latinitas". Доробком комісії став двотомний словник під назвою "Lexicon Recentis Latinitatis", що вийшов друком у Ватикані. Книга містить біля 23 тисяч термінів. Папський престол вирішив оновити давню латину реаліями нашого часу. Новий латинський лексикон збагачено навіть такими поняттями як "відеопрокат", "хот-дог", "Інтерпол" та ін. На мові римлян ці слова звучать, як capsellarum magnetoscoppearum theca, pastillum botello fartuv, publicae securitatis custos internationalis. Отець Реджінальд Фостенр, який перекладає документи Папи Івана Павла II з латини англійською мовою, вважає, що словник актуалізує зацікавленість до латинської мови. Але ціна словника кусюча - 116 долларів.

Надувна церква користується популярністю. Вже декілька замовлень на неї одержав її винахідник Майкл Гілл з графства Суррей Великобританії. Надув-

ний храм вміщує біля 60 вірних. Висота його - 14 м. Він має також надувний орган, вітвар, кафедру проповідника, лавки із спинками. Вікна храму - вітражні. Майкл Гілл боявся, що його витвір знайде за судження з боку Церкви, але поки що його сприймають на "ура".

Щось не клеїться з мораллю останнім часом у кліру римо-католиків. Після відомого скандалу в США нова "сенсація". Один із священників католицької Церкви з Парми став постійним клієнтом надто дорогого (200-500 доларів) борделю в Римі. Щоб не відчувати себе "не в своїй тарілці", він просив проституток переодягатися в монашок.

Францисканські монахині із американського штату Іллінойс перекваліфікуються в масажисток. Цим самим вони хочуть звернути увагу не лише на духовні, а й на фізичні потреби людей. Вартість одного масажу монашки - 50-65 доларів. Під час масажу монашки просять клієнта розповісти про свої духовні потреби, проводять з ними бесіди на духовні теми.

200 років тому в Австралії вперше була відправлена католиками служба Божя. Під час святкування цієї події 10 травня архієпископ Сиднею згадав, що цю службу провів 15 травня 1803 р. ірландський священник Джеймс Діксон для в'язнів-католиків тогочасної карної колонії.

ПРОТЕСТАНТИЗМ

Примас Англіканської Церкви архієпископ Роуан Вільямс під час міжконфесійної зустрічі в Катарі висловився за зміцнення ісламсько-християнського діалогу. "У цьому діалозі ми не шукаємо порожніх формулювань щодо спільноти або можливості її створення і не відрікаємося від своїх розходжень, - сказав він. - У нашому діалозі мова йде швидше про взаєморозуміння і нормальне ставлення до людини іншої віри, з якою, попри все, ми хочемо спілкуватися в душі любові та довіри".

Англіканський архієпископ-емерит Джордж Кері запропонував запровадити екуменічні візити "ad limina" до Папи Римського. Це мали б бути періодичні зустрічі з Понтифіком, враховуючи стан його здоров'я, представників інших Церков і християнських спільнот в Ватикані.

Англікани Великобританії де-що запозичують від католиків. Так, Новий примас Церкви архієпископ Роуен Вільямс започаткував у себе на Кентеберійській кафедрі вперше в Англіканській Церкві обряд обмивання ніг.

Лютеранський богослов Ола Тьорхом перейшов у католицизм. Норвезький теолог заявив, що його вчинок не є протестом проти лютеранства, а лише наміром мати право на викладання теології. "Я

перейшов в іншу церкву, а не в іншу релігію", - сказав професор. Перехід О.Тьорхома, за його словами, є наслідком "розчарування у розвитку Лютеранської Церкви", зокрема її ставленням до таїнств і церковних обрядів. У католицизмі його приваблювало поєднання твердості і великодушності.

Лютеранський пастор Ярле Веланда з міста Фюлінгздален по-своєму зреагував на дороговизну урочистостей таїнства шлюбу, що спонукає чисельну кількість пар жити поруч багато років, не звертаючись до офіційного вступу в шлюб. Відтепер, здійснена ним церемонія церковного шлюбу буде рівнозначна вартості вінчальних обручок. Веланд оголосив чотири дні травня в своєму окрузі днями безкоштовного вінчання.

В РФ утворено Російський євангельський альянс. До нього ввійшли представники баптистської, п'ятидесятницької, лютеранської та методистської церков. Основне завдання альянсу: "Досягнення єдності між християнами для свідчення, щоб світ пізнав Христа". Ця мета буде досягнута кількома засобами: спільною молитвою, вивченням Біблії, спільною роботою в соціальних програмах та юридичній підтримці членів альянсу. Російський альянс - це не якась "надцерква" чи "парацерковна організація". Він - об'єднання для виконання волі Ісуса Христа про єдність його учнів.

Протягом півріччя спеціальна робоча група протестантських спільнот Росії, утворена консультативною радою глав її протестантських церков, підготувала проект єдиної соціальної концепції протестантського руху Росії. Проект буде представлений восени ц.р. для обговорення на спеціальній конференції науковців і богословів протестантських церков. Очолює оргкомітет з проведення конференції начальник відділу зв'язків Церкви АСД Віктор Витко.

Протестантські Церкви Росії будуть координувати свою роботу у в'язницях РФ. Консультативна Рада глав протестантських церков Росії ініціювала рух "Тюремне братство". Йдуть консультації з цього питання із Головним управлінням виконання покарань Міністерства юстиції РФ.

Церква Адвентистів сьомого дня одержала перемогу у відверненні протидій їй з боку влади м.Родники Іванівської області. Глава адміністрації цього району дав дозвіл на пікетування всіх заходів АСД представниками РПЦ. Московська ПЦ поширювала по місту образливі листівки щодо адвентистів, пропагувала свою зверхність тощо. Генеральна прокуратура Росії зреагувала на незаконність цих дій місцевої влади, вказала адміністрації міста Родники на нехтування нею норм Конституції і законів РФ.

Не всі громади п'ятидесятників Росії йдуть на реєстрацію. Єпископ п'ятидесятницької Церкви з м.Малоярославця Іван Федотов вважає, що "Церква може жити лише за Євангелієм, а не за Статутом, яким би хорошим він не був. Церква не може бути організацією, зареєстрованою Міністром. Церква - це містичний орган, глава якого - Ісус Христос, а не прм'єр-міністр". Перед державою Церква звітується саме за свою діяльність в суспільстві, бо ж її цікавить не совість людини, не її спасіння, а реальні дії релігійних спільнот - управління, благодійність, фінанси, майно. Тому Об'єднання Церков християн віри євангельської Росії пішло на реєстрацію тих своїх організацій, які займаються соціальною роботою. Це - Біблійне товариство. Центр реабілітації, Місіонерський центр, дитяча недільна школа та ін. Єпископ І.Федотов вважає, що Церкву не слід робити заручником політики і політичних настроїв. "Саме тому ми духовне будемо на Євангелії, яка за дві тисячі років не зазнала якихось змін, а соціальне - на тих законах, які є, хороші вони чи погані.

"Армія спасіння" одержала право на легальне здійснення своїх благородних функцій в Москві. Таке рішення прийняв після тривалої волокити Московський міський суд. Як ми вже писали, філія "Армії спасіння" в Москві була заборонена з мотивом, що то є якась військова організація.

ПРАВОСЛАВ'Я

Відновленому Болгарському Патріархату 50. В урочистостях в Софії з нагоди ювілею брала участь делегація УПЦ КП, очолювана митрополитом Львівським Андрієм. Делегацію запросив предстоятель БПЦ митрополит Софійський Інокентій. В Божественній літургії в храмі св. Софії 10 травня брав участь також предстоятель Православної Церкви Чорногорії митрополит Михайло - Церкви, яку визнає розкольніцькою Сербська ПЦ.

Московський Патріархат виступає проти утворення в Росії державного органу із справ релігії. Як відзначає його речник о. Вс. Чаплін, нині за діяльністю релігійних об'єднань наглядають Мінюст, правоохоронні органи, експертне співтвариство. "Передача їх функцій під єдине начало природно призведе до втрати об'єктивності, до нав'язування державному керівництву односторонніх рекомендацій і оцінок". Отець Чаплін вважає, що утворений держкомрелігій відокремить Церкву від інших державних структур. До того ж, з'явиться чиновник, до якого за вирішенням питань свого релігійного життя з подарунками і конвертами стоятимуть в чергу архиєреї, муфтії і рабини. Вони славитимуть його як "дорогого товариша". То ж дехто в Росії, на думку отця, виступає за створення державного органу з метою

зайняти цю "хлібну посаду". Водночас висловлена думка про необхідність координації в Росії діяльності тих державних служб, які займаються питаннями буття релігійних спільнот. (НГ: релігії. - 21 травня)

Московський Патріархат розглядає візит Папи Римського в Монголію, де, як вважають в Москві, всього 177 католиків (реально ж їх - понад 360 тис., не рахуючи греко-католиків), як "геополітичну ініціативу з дальнім прицілом". "Технічна" зупинка в Казані дасть Понтифіку можливість повернути цьому місту його святиню - ікону Казанської Божої Матері, відкрити зрештою позитивний прецедент для його офіційного візиту в Росію. До того ж, візит в Улан-Батор - це певна підтримка скандально новоствореної Іркутської католицької єпархії. Це водночас і підтримка тих католиків, які в Китаї не одержали визнання офіційної влади.

В Римі Московський Патріархат збудує свій храм. Про це після тривалих переговорів нарешті домовилися Ватикан і Священний Синод РПЦ. Храм має бути споруджено на території вілли Абамелек-Лазаревих. Але спочатку Папа Римський був невдоволений угодою про це будівництво між прем'єр-міністром Італії Берлусконі і власне сім'єю Путіних, з якою він дружить. Тим більше, що з боку Понтифіка буде відкриватися прекрасна панорама на дзвіницю

храму св. великомучениці Катерини. РПЦ врахувала побажання Ватикану, що хрест на куполі православного собору має бути на 8 метрів нижче, ніж передбачалося проектом, бо ж тоді храм католиків буде нижчим від православного. Думалось, що таке вирішення проблеми побудови православного храму в Римі відкриє двері Росії для Папи Римського. Але ні! Патріарх не має наміру зустрічатися з Понтифіком до вирішення проблем російського Православ'я в Західній Україні.

Всеєвропейська міжправославна конференція "Цінності і принципи для побудови Європи" відбулася на початку травня в Афінах. У заході, організованому Священним Синодом Елладської православної Церкви, взяли участь Престоятелі Константинопольської, Елладської, Албанської Церков, представники інших православних та Римо-католицької Церков, члени Європарламенту, чиновники й політики із багатьох країн. В доповідях учасників було піднято широке коло питань участі християнських Церков в процесі європейської інтеграції. Особлива увага була приділена підготовці Європейської Конституції, в якій, на думку доповідачів, має бути відображено християнську спадщину Європи. Адже, як наголосили у своїх виступах Константинопольський патріарх Варфоломій I, інші учасники, початки і основи європейської культури є християнськими, а тому саме до християнства має звернутися Європа для визначення того фундаменту, на якому вона будуватиме своє майбутнє.

Парафії Білоруської автокефальної православної Церкви мають намір перейти в Росії під юрисдикцію єпархії УПЦ Київського Патріархату. Це дає підставу надіятися, що в недалекому майбутньому з'явиться потужна православна коаліція, альтернативна монополії Московського Патріархату на пострадянському просторі.

Російська Православна Церква на початок 2003 р. в Росії виглядає так: зареєстровано 16195 парафій, в яких служать 17480 священників і дияконів. Церква має 131 єпархію і 155 архієрея. Діє 614 монастирів (295 чоловічих і 319 жіночих). Є ще 160 монастирських подвір'їв та 38 скитів. РПЦ має 43 духовні училища, 32 семінарії, 5 духовних академій, 2 православні університети, 2 єпархіальних жіночих духовних училищ. Є ще регентські та іконописні школи. Лише в Москві працює 135 церковно-приходських недільних шкіл. Ситуація в Москві така: діє 560 храмів і каплиць, які обслуговують 959 священників. В 30 храмах Богослужіння не відновлено, 34 не звільнені попередніми орендарями. 52 столічні храми ще недобудовані. В Москві діє по чотири чоловічі і жіночі монастирі.

Московський патріархат виступив із протестом проти створення в Казахстані католицької

митрополії. Заява кардинала Анджело Содано, що знаходився із візитом у цій країні, прозвучала через тиждень після аналогічного рішення Синоду РПЦ щодо створення в Казахстані митрополичого округу Московської Церкви. Основним аргументом православних кліриків РПЦ проти рішення римокатоликів був той, що останні не запитали дозволу на створення своєї митрополії, чим поставили на межу зриву діалог між обома Церквами. Маємо ще одне підтвердження імперського мислення частини жителів колишньої Російської (Радянської) імперії.

Варфоломій I підтримав позицію Московського Патріархату в його протистоянні з Ватиканом щодо створення католицьких дієцезій в Росії. Відбудова там католицьких церковних структур, на думку Патріарха, не є виявом духовної опіки вірних, а використанням слабкості переслідуваної десятиліттями місцевої Православної Церкви.

Патріарх Олексій II здійснив чин освячення Святого Мира, що, згідно традиції, проводиться

раз протягом декількох років. Мир використовується для здійснення таїнства миропомазання, а також для освячення антмінсів і престолів храмів. Раніше в Росії помазували миром на царство царів. Приготування мира почалося на Хрестопклонній сідьмиці Великого посту і продовжувалося перші три дні Страсної сідьмиці.

Патріарх Олексій II відзначив у нещодавно виданій книзі-інтерв'ю, що він не виключає свою зустріч з Папою Іваном Павлом II, але за умови абсолютної відсутності при цьому журналістів. У Ватикані вивчаються деталі патріаршого інтерв'ю.

Клуб православних тележурналістів засновано в Москві в рамках Восьмого всеросійського фестивалю "Православ'я на телебаченні й радіо". В клуб ввійдуть журналісти, клірики, представники духовно-просвітницьких, благодійних фондів, діячі культури.

Відбулося резонансне засідання Синоду Московського Патріархату Російської Право-

славної Церкви. На ньому уже відкрито виявилось змагання двох претендентів на патріарший престол - митрополита Смоленського Кирила і митрополита Воронежського Мефодія. Прийняте рішення, згідно якого митрополит Мефодій має очолити митрополічний округ в Казахстані. Зовні це виглядає як підвищення його в посадовому рангу, а насправді - це втрата можливості стати патріархом. Сам патріарх РПЦ Олексій II на засіданні Синоду не був присутній із-за тяжкої хвороби, але преса відзначає, що його рішення прийшлося Святійшому не до душі, бо ж тепер Кирило практично має пряму дорогу до патріаршого кlobука. Саме тому пасхальне Богослужіння в Храмі Хреста-Спасителя Патріарх доручив провести не митрополиту Кирилу, а митрополиту Волоколамському Пітіриму. Митрополит Кирило вже багато років очолює в Московському Патріархаті відділ зовнішніх відносин. Він особисто причетний до тих переговорів Москви з Константинополем, які зрештою торпедували ідею Помісності Православної Церкви в Україні.

Архієпископію православних приходів російської традиції в Західній Європі, що в юрисдикції Константинопольського патріархату, очолює єпископ Команський Гаврило (де Вейльдер). Спадкоємцем архієпископа Сергія (Коновалова), що помер у січні ц.р., став 56-річний архиєрей фламандського походження. Гаврило не підтримав ініціативу Олексія II всім православним Західної Європи об'єднатися в один митрополічний і ввійти в юрисдикцію Московського патріархату. Архієпископія вбирає в себе три прошарки: росіяни, які мають свої коріння вже в Європі; новоприбулі росіяни; неросіяни західно-європейського походження. Заснована вона була патріархом Тихоном в 1921 р. З 1930 р. на знак протесту проти лояльної політики офіційного православ'я Союзу щодо радянської влади архієпископія, очолювана тоді митрополитом Євлогієм, перейшов у Константинопольський Патріархат. Нині більшість служб у парафіях архієпископії, незважаючи на російське коріння їх засновників, відбуваються французькою, нідерландською та німецькою мовами. Архієпископія нараховує 60 приходів (70 священників) і чотири монастирі.

МУСУЛЬМАНСЬКИЙ СВІТ

Іслам приваблює християн. Щорічно до 2-х тисяч їх міняють свою віру. Це відзначив коптський католицький єпископ Джоанна Голта. Цю інформацію засвідчив і православний коптський єпископ

Пінсенті. Нині коптська громада в 65-мільйонному Єгипті нараховує десь 5-8 млн. віруючих, 250 тисяч яких вважають себе коптськими католиками.

Носіння хустки (хіджаба) мусульманками Франції знову ста-

ло темою громадського обговорення в країні. Дебати були спровоковані заявою міністра внутрішніх справ Ніколи Саракозі, який вважає, що в світській державі неприпустимо підкреслювати свою релігійну належність, особливо коли це стосується офіційних заходів чи фотографій на документах. "РП" вже писала про дискусію у французькому суспільстві щодо носіння хіджабу в школах. В Ліоні, наприклад, вчителі влаштували забастовку протесту проти цього. Нині понад 53% жителів країни підтримали позицію Н.Саракозі. 39% вважають, що фотографуватися на документи можна й в хустці.

Перший загальнонаціональний мусульманський канал відкриється у США
влітку наступного

року. Його підготувала нью-йорська телекомпанія "Бриджес Нетуорк Інк", яка зараз працює над тим, щоб довести кількість передплатників до 10 тисяч. Планується випускати програми новин, ток-шоу, розважальні, освітні й дитячі програми, фільми із життя мусульман США. Місячна плата для мусульман становитиме 10 доларів. Нині в Америці нараховується понад 8 млн. мусульман, з яких по 2 млн. афроамериканців, арабів та вихідців із Південно-Східної Азії. Щорічний приріст ісламського населення становить 6%. (*ИсламИнфо.ru*)

Верховний муфтії Росії Талгат Таджуддін, який закликав до джихаду проти США із-за війни в Іраці, відтепер не в пошані у владі. Його навіть не запросили на читання Послання Президента Федеральним зборам. Т.Таджуддін не дає відтепер інтерв'ю ЗМІ, майже не з'являється в Москві, де має офіс в будівлі дитячого садочка і де не має підконтрольних йому мечетей. Як відомо, адміністративні структури Центрального Духовного управління мусульман РФ знаходиться в Уфі. Звіди надійшло до МВД Росії прохання захистити життя Т.Таджуддіна, бо ж його конкурент в мусульманському світі РФ - голова Ради муфтіїв Росії Равіль Гайнутдін, зібравши в Москві глав мусульманських організацій, прийняв постанову, що відлучає Таджуддіна від ісламу, оголошує його віровідступником. У багатьох викликає здивування те, як борець з ваххабізмом, який був до вподоби

владі, раптом став радикальним ісламістом і чому він своє об'єднання називає відтепер Ісламським центральним духовним управлінням мусульман Святої Русі.

Союз мусульманських журналістів створений в Росії. Рішення про це прийнято на нараді редакторів мусульманських ЗМІ, що відбулося в Москві. Учасники наради прийняли Статут і Кодекс етики мусульманського журналіста.

В Швеції згоріла мечеть. Таким чином понад 55 тис. мусуль-

ман міста Мальме залишилися без культового приміщення. Одна із версій поліції щодо пожежі - підпал приміщення місцевими екстремістами. Мечеть була побудована у 1984 р. і в той час була першою мечеттю країни.

Порядок управління священним для шіїтів містом Неджефа узгоджує американське командування з мусульманськими лідерами міста. Шіїтів тут десь 55%. В місті знаходиться головна святиня шіїтів - гробниця і мечеть Алі бен Абу Таліба - двоюрідного брата і зятя пророка Мухамеда. В Не-

джефі провів 14 років в еміграції аятола Хамейні, вигнаний з Іраку шахом в 1964 р.

Мусульмани Іраку вимагають у США вивести свої війська з їх країни. Про це, зокрема, заявив лідер іракських шіїтів Аль-Хакім, який повернувся в країну з еміграції після 23-річного вигнання. Він заявив, що майбутній уряд Іраку буде утворено з представників всіх наявних в країні релігійних течій і без посередництва в цьому американців. Влада ця буде ні суто світською, ні суто релігійною. У видрукуваному 10 травня газетою "Al Quds fl Arabi" посланні Президента Іраку Хусейна знову звучить заклик "зробити мечеті центрами опору і тріумфом релігії, Ісламу і нації, а також зробити все, щоб вороги відчули, що їх ненавидять".

Мусульмани-курди розішлися в своїй позиції щодо акції США в Іраці. Якщо глава Ісламської курдської ліги доктор М.Карадагі підписав колективну фетву, яка закликає до джихаду проти США і забороняє будь-яку співпрацю з американськими вояками, то генеральний секретар Ісламського союзу Курдистану С.Бахаддін назвав цю акцію незаконною й закликав її не виконувати.

Смертельна загроза висить на колишньому лідері мусульман Чечні, а нині - главі її адміністрації Ахмаді Кадирові. Під час свята народження Мухаммада

на площі селища Іласхан-Юрт дві жінки-камікадзе з поясом шахіда здійснили замах на нього. Офіційну версію про причетність до замаху Президента Чечні Аслана Масхадова чи польового командира Шаміля Басаєва представники останніх відкинули, звинувативши в ньому російської влади. Одна із жінок-камікадзе - Шахідат Баймурадова - була ваххабісткою, Сина її воювали проти федералів.

Не вдалося знищити Кадирова 14 травня під час мусульманського свята в Ілісхан-Юрті, то повторили це вже 20 травня в Гудермеському районі. Авто глави адміністрації Чечні було обстріляне. Поранено лише одного охоронця Кадирова.

Мусульманський терористичний рух, уособлюваний "Аль-Каїдою" очолив колишній охоронець Бен Ладена Саїф аль-Адель. Він має фундаменталістський стиль мислення, високу компетентність у справах тероризму. То ж теракти відтепер не припиняться, здійснення їх буде обачнішим.

Ірак має бути ісламською, а не світською країною. До цього прагнуть іракські шиїти, які, скориставшись із вторгнення США в цю мусульманську країну, тепер висловлюють невдоволення американцями, що творять маріонетковий уряд. 19 травня в Багдаді відбувся 20-тисячний антиамериканський марш шиїтів. В Іраці їх -

60% населення країн. То ж США відтепер тут не мають підтримки ні від просаддамівських сунітів, ні від антисаддамівських шиїтів. Що робити? Згадаймо російську пісню: "Бери шинель, иди домой!". В Іраці повторилася непередбачувана Югославія, повторився Афганістан.

БУДДИЗМ

Другий огляд решток Будди проведено в місті Панта на півночі Індії. Виставлені тут кістки вважають рештками Будди. Їх знайшли 40 років тому під час археологічних розкопок неподалік від Панти, де раніше стояв буддистський храм. Виставку влаштовано на честь 2600-річчя від дня народження Будди. Чогось непомітним у світі пройшов цей ювілей?

ІУДАЇЗМ

Рабин Стіни Плачу (Храмова гора в Єрусалимі) Шмуель Рабінович звернувся до тисяч туристів і віруючих, які щоденно відвідують це святе місце, із закликом поважати святість Стіни Плачу. Зокрема тут не слід палити цигарки, фотографувати по суботнім та святковим дням, користуватися мобільними телефонами. Одягатися слід скромно і, головне, утриматися від милостині численним жебракам, які просять на площі біля Стіни. Більшість із жебраків пропонують туристам зав'язати на руці червону нитку, яка ніби має захистити її володаря від неприємностей. За цю послугу вони

просять заплатити "скільки не шкода". На думку рабина, це порушує атмосферу святості, що панує біля Стіни. (С.Валах)

Рада рабинів Іудеї, Самарії і сектора Гази направила послання начальнику Єрусалимського поліцейського округу М.Леві з вимогою негайно відкрити вхід на Храмову гору для євреїв. У свій час Леві обіцяв відкрити гору одразу по закінченню війни в Персидській затоці. Керівник єрусалимського відділення мусульманської ради (ВАКФ) А.Хусейні заявив, що немає і не передбачається ніяких змін у постанові, що забороняє молитися немусульманам на території гору. "Храмова гора - це місце для молитов лише мусульман. Іновірці можуть відвідувати гори лише як туристи", - заявив голова ВАКФ. (С.Валах)

Московське бюро з прав людини подало судовий позов на керівництво торгового комплексу "Москва", що знаходиться в столиці Росії. Керівники кількох єврейських організацій вважають, що реклама, розміщена на бігбордах комплексу, ображає релігійні почуття євреїв. Справа в тому, що на рекламних щитах зображений у своєму традиційному одязі єврей, який купляє комп'ютер. Надпис "Центр "Москва" працює і по суботах", як вважають іудеї, закликає євреїв порушувати святість суботнього дня, коли заборонені всі види робіт, в т.ч. й відвідування магазинів.

Ізраїльський Кнесет затвердив в першому читанні законопроект депутата Офіра Пінеса (партія Авода) про зміну структури головного рабинату країни. Пінес запропонував замість двох рабинів (сефадського і ашкеназького) обирати одного. В поясненні до законопроекту наголошується, що розділення функцій - архаїзм, який пора ліквідувати. (С.Валах)

ІНДІЙСЬКА РЕЛІГІЙНА ТРАДИЦІЯ

Відмова від традицій індуїзму є причиною нещастя. До такого висновку прийшли мешканці індійського поселення Бхубанпур. Вони вважають, що вигнати злих духів, які поселилися в їхньому селі, може лише вегетаріанство. Щоб умилостивити богів, з прилавків магазинів вилучили кур і яйця. Рибалки призупинили свій промисел. Відмовившись від вживання в їжу м'ясо невинно вбитих тварин і проводячи протягом декількох днів релігійні ритуали, мешканці Бхубанпур в такий спосіб прагнуть відвернути нещастя, які в останні місяці чомусь дощем посипалися на їхні сім'ї.

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Керівництво Церкви Ісуса Христа Святих останніх днів прийняло рішення не направляти своїх місіонерів в країни Південно-Східної Азії у зв'язку з епідемією атипової пневмонії. Це стосується зокрема Гонконгу, який вже залишили мормонські місіонери.

Екопоселення в далеких Саянах на березі озера Тіберкуль постійно зростає. Пояснюючи це кореспонденту "Аргументов и фактов" (№18), засновник церкви Останнього Завіту Віссаріон сказав, що прибувають туди ті, хто розчарувався у православ'ї, покалічений духовно. "Багато хто з прибулих вивчили різноманітні вчення, перечитали багато літератури, кидалися в різні боки, перекопали все, але саме тут знайшли відповіді, які більше ніде відшукати не могли". Живучи в "старому" суспільстві, зауважує Віссаріон, боротися зі злом неможливо, бо ж кожний член цього суспільства залежить від грошової одиниці... Потрібно прикласти максимум зусиль, щоб в невдовзі позбавитися цієї залежності.

"Люди в білому" чи "Лабораторія Панавейв" - невідома секта, яка з'явилася в Японії у префектурі Гіфу. Духовний лідер організації - 69-річна пророчиця Юко Тіно. Посилаючись на власні тлумачення древніх шумерських хронік і наукових текстів, вона заявила про наближення світової катастрофи. Очікуючи на кінець світу 15 травня, коли, нібито, північний і південний полюси Землі поміняються місцями, "білі люди" спочатку пішли на окупацію проїзної частини двосмугової автодороги, забарикадувавшись в каравані білих мікроавтобусів. При цьому вони відгородилися білими щитами навіть від дерев. В такий спосіб "люди в білому" нібито захищали себе і свого гуру від електромагнітних випроміню-

вань. Коли ж міліція попросила їх звільнити дорогу, то вони перебралися у ліс, створивши там закриту білим відгороджу. Поліція не може висунути проти секти якихось звинувачень після того, як вони зійшли з дороги. Проте в середині травня японська влада все ж дала санкції на масові обшуки на об'єктах секти "Pana Wave". До операції було залучено сотні сищиків і поліцейських у префектурах Токіо, Фукуї, Яманасі, Окаяма. Поведінка "людей в білому" багато в чому нагадує культ секти Аум сінрікьо. Не дочекавшись пророкованого кінця світу 15 травня, "люди в білому", які іменують тепер себе "Інститутом Пана вейв", призначили його на 22. Але й тут знову вони прорахувалося! Що ж буде далі? Культ "Пана вейв" нараховує нині в Японії 1200 осіб.

Лідер Аум Сінрікьо впродовж останніх слухань його справи мовчить, не реагує не лише на питання судді, а й свого адвоката. Справа його із звинувачення в масовому вбивстві в токійському метро слухається з квітня 1997 р. Асахара заявляє про свою непричетність до 16 з 17 приписаних йому злочинів.

ІНШІ РЕЛІГІЙНІ ТРАДИЦІЇ

Перший вірменський храм за Уралом освячено 15 травня в Красноярську. В церемонії взяв участь Предстоятель Вірменської Апостольської Церкви Патріарх-Католикос всіх вірмен Гарегін II, представники крайової та міської адміністрації.

СВОБОДА СОВІСТІ

НОВІ РЕЛІГІЇ НА КАРТІ УКРАЇНИ (станом на 1.01.2003 р.)

Цікавою виявилася також регіональна карта мережі нових релігій України. Але спочатку декілька слів про поняття і сам феномен. Нові релігійні течії, неорелігії, нові релігійні рухи, релігійні культу, деструктивні секти... Які тільки не вживаються поняття для їх позначення! Навіть в науковій літературі відсутня однастайність в тому, які релігійні течії відносити до нових релігійних утворень. Причин цього декілька. Насамперед, в Україні з'явилося ряд нових, як для нас, релігійних течій, але в країні своєї появи і традиції вони мають декількастолітню, а то й тисячну за роками історію. Скажімо буддистські громади є для України новими релігійними течіями, але ж буддизм з'явився в Індії десь понад 2,5 тисяч років тому. Мормонська релігія в США існує десь 170 років, є однією із впливових в цій країні традиційних конфесій, у нас же Церква Ісуса Христа Святих останніх днів є новою течією. Харизматизм як риса здавна, ще з часу появи, характеризує християнство, але як інституалізована течія в ньому він з'явився лише в середині ХХ століття, в період зміни модерну постмодерном. Він набув нині такого поширення у світі, що є вже другою, після католицизму, конфесією в християнстві. В переліку офіційно зареєстрованих державними органами релігійних течій є такі, які діяли в Україні в минулі століття. В соціалістичні роки вони припинили у нас своє існування, навіть якихось ознак цього не виявляли. Але ось в роки незалежності в Україну прибули із-за кордону місіонери деяких з цих конфесій і потихеньку відродили їх, подеколи навіть не там, де раніше вони функціонувала.

То ж новими релігійними течіями для України скоріше всього будуть ті, які в своєму конфесійному вираженні з'явилися у нас десь в останні 10-20 років. Власних українських новотворів серед них майже немає (хіба що Українське лютеранство, деякі рідновірські течії, а також Велике Біле Братство). Майже всі нові, як для нас, релігійні течії - історичні і новотвори - принесені в Україну із-за кордону шляхом активної місіонерської роботи на українських теренах їх адептів. Поширення їх має, як правило, відосередній характер, тобто від місця появи їх перших місіонерів. Всі вони скористалися у своїй появі і розповсюдженні тим духовним вакуумом, який утворився в Україні після краху марксистсько-ленінської ідеології і зрозумілою нездатністю традиційних конфесій активно протистояти їм.

Якщо брати до уваги загалом поширеність в Україні релігійних новоу-

творень, то в офіційній реєстрації Державного Комітету України у справах релігій нараховуємо 1582 їх організації, серед яких неохристиянських 1352, неоорієнталістських(східних) - 135, неоязичницьких (рідновірських) -83. З'явилися також течії, які не можна віднести до жодної з названих типологічних груп. Дехто називає їх синтезуючими, бо ж вони створюються на основі спроб поєднати в якийсь спосіб всі основні існуючі релігії.

У відсотку до загальної кількості існуючих на 1 січня 2003 року релігійних організацій в Україні (28541) нові релігійні течії порегіонально поширилися так:

Волинь - 0,17%	Північ - 0,84%	Слобожанщина - 0,25%
Галичина - 0,12%	Поділля - 0,3%	Степ - 0,6%
Закарпаття - 0,47%	Подніпров'я - 0,56%	Схід - 1,2%
Буковина - 0,1%	Південь - 0,63%	Крим - 0,3%

Регіони України Утримують в своїй релігійній мережі такий відсоток нових течій із загальноукраїнської їх кількості:

Волинь - 3,16%	Північ - 15,1%	Слободжанщина - 4,6%
Галичина - 2,2%	Поділля - 5,6%	Степ - 11,6%
Закарпаття - 8,6%	Подніпров'я - 10,24%	Схід - 21,87%
Буковина - 2,15%	Південь - 11,4%	Крим - 3,4%

Якщо взяти загальну кількість релігійних організацій регіону, то релігійні новотвори тут дають такий відсоток:

Волинь - 2%	Північ - 6%	Слобожанщина - 5,9%
Галичина - 0,6%	Поділля - 2,76%	Степ - 8,4%
Закарпаття - 8,4%	Подніпров'я - 9,6%	Схід - 18,4%
Буковина - 3%	Південь - 8,3%	Крим - 4,3%.

Серед нових релігійних течій найбільш поширеними і вже укоріненими в український релігійний простір є неохристияни різних конфесійних визначеностей - різноманіття харизматичних спільнот, новоапостольці, Церква Христа, Богородична Церква, Українські лютерани, мормони та ін. У регіонах серед новотворів вони мають загалом такий відсоток:

Волинь - 86%	Північ - 81,6%	Слобожанщина - 81,9%
Галичина - 77%	Поділля - 69,6%	Степ - 88,6%
Закарпаття - 97%	Подніпров'я - 78,4%	Схід - 90,5%
Буковина - 79,4%	Південь - 90,5%	Крим - 74%

Із загальної кількості неохристиянських організацій України (1352) їх відсоток в регіонах розмістився так:

Волинь - 3,2%	Північ - 15,2%	Слобожанщина - 4,6%
Галичина - 2,2%	Поділля - 5,6%	Степ - 11,6%
Закарпаття - 8,6%	Подніпров'я - 10,2%	Схід - 21,9%
Буковина - 2,15%	Південь - 11,4%	Крим - 3,4%.

Вже зазначалося, що найпотужнішою неохристиянською течією в нашій країні, як і в світі, є харизматична. Нині вона має декілька своїх

церковних спільнот, загальна кількість організацій яких в офіційній реєстрації була 952. Регіональне поширення харизматів дає такий відсоток:

Волинь - 3,36%	Північ - 13,5%	Слобожанщина - 4%
Галичина - 2,3%	Поділля - 5,1%	Степ - 13,3%
Закарпаття - 8,6%	Подніпров'я - 10,2%	Схід - 22,5%
Буковина - 1,8%	Південь - 13,4%	Крим - 1,8%.

В перші роки незалежності надто активно діяли в країні місіонери релігій східного (переважно індійського) коріння у своєму походженні. Вони порівняно нечисельні за кількістю організацій і ріст їх вже в основному стабілізувався. Найбільшими гілками східних релігій у нас є буддизм (43 організації) і крішнаїзм (44), Всесвітня Чиста релігія (18) і Віра Бахаї (13). Решта (а їх 13 течій) мають десь по 1-3 громади. У відсотковому вимірі 135 релігійних організації східної орієнтації по регіонах розподілилися так:

Волинь - 2,96%	Північ - 15,6%	Слобожанщина - 7,4%
Галичина - 2,96%	Поділля - 5,9%	Степ - 5,9%
Закарпаття - 2,2%	Подніпров'я - 14,8%	Схід - 20%
Буковина - 2,96%	Південь - 10,4%	Крим - 8,9%.

В Україні функціонує ще одна неорелігійна течія, яку частіше називають неоязичницькою. Думаю, що ця назва не зовсім коректна, бо ж, скажімо, Рідну Українську Національну Віру (що визнають і її послідовники) до язичників ніяк не віднесеш. Це - штучно створена Левом Силенком монотеїстична релігія. Радше все гніздо цих релігій називати рідновірством. По Україні 83 рідновірських організацій розподілилися нерівномірно. Подаю в цифровому вимірі їх кількість по регіонах:

Волинь - 3	Північ - 21	Слобожанщина - 2
Галичина - 4	Поділля - 19	Степ - 2
Закарпаття - 1	Подніпров'я - 11	Схід - 4
Буковина - 3	Південь - 3	Крим - 0.

Як вище вже зазначалося, в Україні є ще ряд течій, які навіть з деякими застереженнями не віднесеш до названих трьох типів релігійного новотвору - неохристиянських, неоорієнталістських чи рідновірських. Серед таких три громади Науки Розуму, дві громади Великого Білого Братства, громада саєнтологів та ін.

Оскільки вірні багатьох релігійних новотворів із прилеглих до Києва областей для задоволення своїх конфесійних потреб користуються своєю належністю до його громад, то в своєму аналізі релігійної мережі країни столицю ми свідомо включили до Північного регіону. Але відзначмо тут, що в Києві практично є майже всі ті нові релігійні течії, які нині функціонують в Україні. За специфікою назви їх тут 32. Загалом вони мають в столиці 128 своїх організацій. З них: неохристиянських організацій - 94, неоорієнталістських - 16, рідновірських - 16, інших - 3. Найбільше

в Києві своїх громад мають Повне Євангелія - 29, Церква Ісуса Христа святих останніх днів - 17, РУНВіра - 11, Церква Христа - 9. В неохристиянському світі України домінують харизмати різних спільнот. Їх загалом - 39 громад.

Відзначимо, що офіційна статистика, якою ми користувалися, далека від реалій релігійного життя, бо ж є ряд організацій, які свідомо не йдуть на реєстрацію, а є й такі, які ніяк не можуть пробити стіну небажання їх зареєструвати. Цікавим є й те, що цифри офіційної статистики Держкому подеколи не співпадають з офіційною статистикою конфесій. Так, наприклад, в державній статистиці свідки Єгови мають 859 організацій, а в офіційній статистиці з Брукліна їх 1279.

Регіональна карта розміщення по Україні релігійних спільнот, як бачимо, є надто складною, бо ж розміщені вони доволі нерівномірно. Певно завдяки могутньому опору традиційних конфесій вдалося стримати натиск нових релігійних течій на Галичину. Вони мають тут лише біля 40 своїх громад. Не так багато їх на Буковині, Поділлі й Волині (біля 3%). Утримав оборону від новотворів, як це не дивно, і Крим.

Вище зазначалося, що регіональні особливості релігійного життя значною мірою зумовлені історичним минулим регіону, національним складом його населення, усталеними традиціями, зокрема сімейними, способом господарки, загальним культурно-освітнім рівнем населення, політичними процесами, міждержавними відносинами тощо.

Аналіз цифрового матеріалу релігійної мережі України дає можливість виявити деякі регіональні тенденції процесів її релігійного життя. Відзначимо насамперед, що вже з 1993 року темпи росту релігійних організацій в нашій країні у відсотковому їх вираженні почали спадати. Все менше стало з'являтися на релігійній карті якихось нових конфесій. І хоч щороку в інформаціях Держкому релігій щороку ще віднаходимо декілька їх (так, в 2002 році з'явилися у нас німецька православна і реформована православна громади, англікани, громада Церкви нового християнства та ін.), але вони нечисельні за кількістю спільнот і вірних, а відтак не можуть розраховувати на велику перспективу: всі можливі віруючі вже визначилися у своєму релігійному виборі. Та й громадська думка часто працює проти них. Зросла також відпорність традиційних конфесій появи на релігійному полі країни якихось новоутворень. То ж можна констатувати, що конфесійна карта України практично набула вже завершених обрисів. Поява нечисельних нових релігійних течій її загалом вже не змінить. Відбуватиметься хіба що поділ існуючих у нас релігійних спільнот, з'являтимуться на цій основі якісь нові церковні утворення. В цьому неабияку роль відіграватиме вже суб'єктивний чинник.

Оскільки релігія і Церква для населення Західного регіону України є невід'ємною складовою їх способу життя, то насиченість релігійного життя релігійними організаціями наступила насамперед тут. В цьому

регіоні практично всі населені пункти мають вже культові установи відповідно до конфесійних і церковних орієнтацій їх мешканців (до того ж часто і не одну). Якщо в середньому по Україні на один населений пункт припадає 0,7 громад, то в Західному регіоні їх вже 1,5, а в деяких областях і більше (Чернівецька - 2,2, Закарпатська - 2,5, Тернопільська і Франківська - по 1,7).

Проте динаміка змін церковної мережі в регіонах України свідчить, що, при збереженні певних регіональних відмінностей у поширенні різних конфесій, течій і напрямків, дедалі помітнішим стає зменшення різниці в показниках кількості громад віруючих. Так, якщо на початку 1992 року в Західних областях України діяло 59,6% релігійних організацій, то в 1997 році - лише 47,2%, а нині - вже 38,4%. В регіоні практично вже створена інституційна мережа церковних організацій достатня для задоволення релігійних потреб віруючих. На перше місце в релігійному житті країни вже вийшов Центральний регіон. Якщо дивитися на карту України із Сходу на Захід, то це - північні її області, Поділля і Степ, а також Південь країни. Тут тепер 40,6% всіх релігійних організацій. Характерно, що він дає найбільший відсоток і православних громад (майже 50). Тут і найвищий відсоток (десь 63,2) православної насиченості в областях. Проте швидкі темпи розгортання мережі громад в Подніпров'ї і на Сході України, а також потенційні резерви росту релігійної мережі (велика кількість віруючих на одну громаду) робить реальною перспективу виходу в найближчі 3-5 років на авансцену релігійного життя цих регіонів.

Відзначимо той факт, що регіональні відмінності в рівні національної самосвідомості відчутно впливають на конфігурацію християнських церков і течій в Україні. Так там, де вона ледь жевріє або й взагалі відсутня, в Православ'ї домінує Церква Московського патріархату, інтенсивно зростає протестантизм і неохристиянські утворення. Останні не є сприятливим чинником для нашого національного відродження. Більше того, вони постають одним із засобів процесу подальшого оросіянення українців.

І хоч будь-яка регіоналізація України на нинішньому етапі її національного відродження не є бажаним явищем, проте обстоювана деякими її православними церквами ідея "традиційної канонічної території" постає одним із чинників цього. Саме на цій основі Московське Православ'я висловлює своє невдоволення перенесенням УГКЦ свого центрального офісу до Києва, утворенням римо-католицькою Церквою трьох своїх нових дієцезій, а греко-католицькою церквою - трьох нових екзархатів на Сході України. Проте коли подивитися глибше в ці "невдоволення", то в них виявляється позиція тих політичних сил України і Росії, які хотіли б через збереження т.зв. канонічної території Московського патріархату відродити знову Московську імперію (вже навіть не СРСР). То ж це, зда-

валосся б міжконфесійне протиріччя за регіони поширення, має не тільки релігійне, а й політичне підґрунтя. Воно веде до регіоналізації України нібито за релігійним чинником, але у своєму підспуді має вже інший контекст. Знову Збруч ділить Україну, протиставляє, як казав Петро Могила, "Русь Русі". То ж маємо в основі цього протистояння чітко виражений геополітичний, а не внутрішньохристиянський аспект. Тут проглядається, якщо врахувати той факт, яке місце в державному житті нинішньої Росії займає її Православна Церква, один із нюансів державних відносин України і РФ, а то й можливих змін в середовищі Вселенського Православ'я. Водночас, влаштовуючи різного роду демонстрації проти побудови протестантськими чи неопротестантськими конфесіями, а то й нехристиянськими релігіями (зокрема, мусульманами), своїх храмів, мечетей чи молитовних будинків в тій або іншій місцевості, православні з Церкви підпорядкування Московського патріархату в такий спосіб прагнуть видати себе ледве не державною церквою, що має місце в Росії.

Як це слушно відзначає в своїй монографії "Релігія після комунізму" (К., 2003) В.Єленський, цифри, які відображають релігійно-інституційні процеси в Україні, певною мірою абсервовані політичними процесами та міжконфесійними протистояннями. Останнє зокрема продукує штучне створення релігійних громад і монастирів, яких, як виявилось, подеколи реально не існує (наприклад, чотири монастирі при одному ченці в УАПЦ). Це здійснюється з метою піднесення реноме тієї чи іншої Церкви, отримання права претендувати на культові споруди, монастирські комплекси, будівлі, які колись належали різним церквам і чия майбутня належність нині викликає дискусії. Особливою активністю в цьому відзначаються Православна Церква Московської юрисдикції і Греко-Католицька Церква. Остання вже навіть претендує на культові споруди римо-католиків і потихеньку перебирає на себе неосвоєні ними.

Розвиток національної самосвідомості у представників різних національних меншин України один із каналів свого вияву також віднаходить у відродженні своїх національних релігійних течій (Вірменська Апостольська Церква, громади караїмів і кримчаків, Німецька чи Шведська Лютеранська Церкви, грецькі православні громади та ін.) або у творенні релігійних спільнот на національній основі (наприклад, корейські баптисти, корейські пресвітеріани, корейські методисти та ін.). Римо-католицизм відродився у нас переважно в областях Волині, Галичини і Поділля, де проживає багато поляків. Значну роль в консолідації кримських татар відіграє Духовне Управління мусульман Криму, угорців Закарпаття - реформатська церква.

Думаю, що історія формування регіональної карти релігійної мережі України з врахуванням всіх чинників впливу на цей процес, прогнозування її можливих змін заслуговують на окреме дослідження.

Професор А.М.Колодний

Громади Свідків Єгови зазнали нової хвилі утисків в Україні та Грузії. Так, в багатьох селах України не змогли відзначити важливу для Свідків Єгови подію - Спомин смерті Ісуса Христа так, як це вони спочатку задумали і як навіть погодилася допомогти в цьому місцева влада. В с.Ямпіль, що на Львівщині, було домовлено із завідувачкою місцевого клубу П.Г.Корняк, узгоджено з головою селищної Ради П.В. Великопольським питання про проведення Спомину в клубному приміщенні. Буквально за три дні до урочистості останній сказав Свідкам Єгови: "Вибачте, я вам цього зробити не зможу... Я не проти, я зовсім не проти, але оскільки відмовили (РП: хто?) мені, то я відмовляю і вам". Ситуація за подібним сценарієм склалася і в с. Борщівка на Львівщині, і в с.Кам'янка на Миколаївщині, і в ряді інших поселень країни. Спомин все одно відбувся, але урочистості такої вже не було, бо ж прийшлося проведення його переносити у приватні приміщення. Як повідомив РП член Керівного комітету Управління бюро організації Свідків Єгови України С.Глінський, в Борщеві відмова надійшла від місцевої селищної Ради. В Кам'янці в сільській Раді присутній при відмові священник Н.Рубаха заявив, що "всякие мелкие секты" можуть збиратися лише по домах, а в державних установах можуть збиратися релігійні організації православного рівня. Порушення Закону про свободу совісті в Кам'янці головою сільради цим не завершилося. Неосвічений в законодавстві про свободу віросповідань голова пригрозив керівнику громади Р.Тарханяну, що, якщо взагалі десь буде проведено Спомин, то матимете адміністративне покарання. При цьому був присутній місцевий міліціонер С. Заречний. По іншому склалася ситуація в с.Перевозець на Франківщині. Незважаючи на протидію Спомину місцевого греко-католицького священника, дзвінки з погрозами і заборонами з райдержадміністрації, голова сільради Б.Русенкевич відповів: "У моєму селі живуть члени релігійної громади Свідків Єгови. Вони звернулися до мене з проханням орендувати приміщення. Ми уклали договір, зареєстрували його у фінвідділі району. Вони заплатили за оренду. Все відбувається згідно із законодавством" (!). Спомин в селі пройшов без якихось ексцесів. І добре! Віруючі ж бо вшановували не якогось там екстра-сенса, а споминали про жертвну смерть Ісуса Христа. Ось тільки священник В.Салій не міг вгомнитися. Він з ярістю забіг до клубу, але потім прослухав проповідь, дещо утихомирився, певно зрозумівши, що тут віддають шану Ісусу Христу. Але тут варто наголосити, що громада Свідків Єгови могла б подати на нього до суду за спроби перешкодити виконання ними обрядів і зрештою виграти процес. То ж маємо в Україні нині свободу віросповідань, а не лише свободу релігії, як це було в радянські часи і за чим шкодують деякі конфесії.

В Грузії більше сотні православних на початку травня блокували всі під'їзди до с.Орташені (Горійський район) і тим самим зірвали проведення

запланованого тут конгресу Свідків Єгови. Депутат грузинського парламенту Гурам Шарадзе, що прибув на місце події, звинуватив правоохоронні організації Грузії в потуранні "секті Єговістів". Місяць тому православні бойовики Г. Шарадзе влаштували погром баптистської церкви в Тбілісі. Мали місце погроми інших

протестантських громад. Як відомо, релігійна нетерпимість - одне із найболючіших питань грузинського керівництва. Численні факти погромів, спалення релігійної літератури і побиття віруючих стали предметом критики Грузії з боку Ради Європи та адміністрації США. У зв'язку з фактом релігійної нетерпимості в Грузії уряд США має намір припинити надання їй фінансової допомоги. Певно що все це спонукало Президента Грузії демонстративно взяти участь у молебні в баптистській церкві. Схоже, що Україна висновків із грузинського досвіду робити не бажає.

* * * * *

Бюро демократії, прав людини та праці при Держдепартаменті США підготувало документ з аналізом питання забезпечення в різних країнах прав людини у сфері свободи совісті. В звіті є також аналіз по Україні. Насамперед розкривається ситуація в Православ'ї країни, вплив Церков на політичне життя. Відзначаються труднощі в реєстрації релігійних меншин на місцевому рівні, одержанні земельних ділянок під будову храмів чи молитовних будинків, необґрунтовані закриття релігійних громад, обмежується діяльність іноземних релігійних організацій, духовенства, проповідників тощо. Говориться про невключення в навчальний процес уроків релігії, продовження повернення (хоч і повільне із-за економічних труднощів) релігійним організаціям колись забраного у них майна.

* * * * *

Коран переміг Російський Закон. МВС Росії вимагало від жінок-мусульманок, щоб вони фотографувалися на паспорт та інші документи без хустки (хіджаба), бо ж нібито останній заважає ідентифікувати особистість. Віруючим жінкам Татарстану прийшлося пройти всі судові інстанції, і лише Верховний суд РФ прийняв рішення, яке відкидає цю міліцейську вимогу. А адвокат на суді довів, що МВС Росії не враховує релігійні переконання мусульманок. Відтак вимога Корану стала домінувати над Законом Російської Федерації.

* * * * *

Доцільність розробки проекту Концепції державної політики стосовно релігії і Церкви в Україні обговорили учасники робочого засідання постійно діючого Круглого столу "Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин". Організаторами заходу виступили Український Центр економічних і політичних досліджень ім.О.Разумкова, Державний комітет України у справах релігій, Представництво Фонд Конрада Аденауера в Україні. Участь у роботі заходу взяли представники християнських конфесій України, народні депутати, представники Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, Держкомрелігій, Апарату Ради національної безпеки і оборони України, міністерств і відомств, експерти та представники ЗМІ. Співробітниця Центру ім.О.Разумкова Л.Шангіна презентувала інформаційні матеріали, видані до Круглого столу. Зокрема учасникам запропонована Концепція державної політики щодо Церкви та релігійних організацій (розроблена Держкомрелігій ще у 1996 р.), та останній, змінений проект Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації", яким передувала невеличка аналітична записка. Німецьким досвідом налагодження державної політики у сфері релігії поділився професор Інституту католицької теології університету Гісен (Німеччина) д-р Адольф Гампель. Після цього відбулася зацікавлена дискусія, в якій мали можливість виступити представники присутніх на заході релігійних організацій: пастор громади Німецької євангелічно-лютеранської церкви в Україні Петер Захі (наголосив на спільній відповідальності церков і держави за падіння моральності у суспільстві, зубожінні населення та соціальної несправедливості, закликав бути пильними щодо сект, згадавши мормонів та свідків Єгови); генеральний вікарій Києво-Житомирської діоцезії Римо-Католицької Церкви єпископ Станіслав Широкоградюк (констатував факт відсутності довіри між конфесіями та між конфесіями та державою, відсутність реальних кроків із виконання Указу Президента України з повернення церковного майна); єромонах УПЦ КП Євстратій Зоря (наголосив на відсутності правової культури і неможливості в даних умовах надавати Церквам статус юридичної особи, бо вони не дозріли до цього); архієпископ Львівський і Галицький УПЦ МП Августин (вважає, що проблема розробки Концепції державної політики стосовно релігій скоріше питання до держави ніж до Церкви, наголосив на необхідності розділення понять "традиційних" і "новітніх" релігій в Україні та остаточного визначення правонаступництва відібраного у Церкви майна). В дискусії взяли участь голова Всеукраїнського союзу церков християн віри євангельської (п'ятидесятників) Михайло Паночко, заступник голови Всеукраїнського союзу об'єднань євангельських християн-баптистів Володимир Матвій, Президент Уніонної Конференції Церкви Адвентистів Сьомого дня Володимир Крупський та ін. Учасники ухвалили створити робочу групу для створення

Концепції державної політики щодо Церкви та релігійних організацій, а документ приймати на засіданні Всеукраїнської Ради Церков. (О.Саган)

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ*

Концепція державної політики щодо церкви та релігійних організацій відповідно до Конституції України, Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" та норм міжнародного права визначає стратегію становлення державно-церковних відносин, основні пріоритети державної політики щодо церкви і релігійних організацій, механізм їх реалізації. Розбудова України як багатоконфесійної держави на засадах демократії та гуманізму неможлива без реалізації історичної місії церкви в суспільстві. В умовах нових реальностей, що склалися в Україні після проголошення її незалежності, церква довела свою здатність доносити до віруючих позитивні моральні та культурні цінності. Вона активно сприяє національному відродженню Української держави, здійснює різнобічну милосердну і благодійну роботу, яка користується глибокою шаную в суспільстві. Держава ставить за мету забезпечити повноцінний правовий і соціальний статус церкви, сприятливі умови для її діяльності, захист прав і свобод віруючих та їх релігійних організацій.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: УРОКИ МИНУЛОГО, ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ

Україна як суб'єкт колишнього Союзу РСР була позбавлена можливості проводити власну державну політику щодо церкви та релігійних організацій. Державна влада тих часів порушувала проголошену нею ж свободу совісті, діяла за принципом сили і неповаги до переконань і віри людини, вдавалася до насильницьких та незаконних акцій. Значних утисків і обмежень у ті роки зазнали всі релігійні організації. Репресії щодо церкви, її діячів та віруючих негативно позначилися на моралі та духовності української нації, корінних народів і національних меншин України.

§ Здобувши незалежність, Українська держава засудила незаконні дії тоталітарної влади стосовно релігії, церкви та віруючих. У своїй державній політиці щодо церкви та релігійних організацій вона дотримується таких принципів:

§ кожна людина має право на свободу світогляду і віросповідання, вільного вибору ставлення до релігії;

§ кожна людина має право сповідувати будь-яку релігію у прийнятний для неї спосіб, безперешкодно вести релігійну діяльність;

§ держава не втручається у законну діяльність релігійних організацій, надає їм всебічне сприяння;

§ церква стоїть поза політикою, священно-служителі та віруючі беруть участь у політичному житті нарівні з усіма громадянами;

§ усі конфесії та віруючі в Україні рівні перед законом і мають право на однаковий захист законом;

§ право на свободу віросповідання, діяльності релігійних організацій підлягає лише таким обмеженням, які відповідно до Конституції України є необхідними в демократичному суспільстві та встановлені законом.

Держава:

§ визначає основні пріоритети своєї політики щодо церкви як рівноправного суб'єкта державно-церковних відносин;

§ сприяє розвитку релігійної самобутності української нації, всіх корінних народів і національних меншин України, що є однією з передумов становлення в Україні громадянського суспільства;

§ поважає традиції та внутрішні настанови релігійних організацій, якщо вони не суперечать чинному законодавству України, захищає їх права і законні інтереси;

§ сприяє встановленню відносин взаємної релігійної та світоглядної терпимості і поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують ніякої релігії, між віруючими різних віросповідань та їх релігійними організаціями.

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. Забезпечення конституційних гарантій свободи світогляду і віросповідання.

Передбачена Конституцією України свобода світогляду і віросповідання є одним із фундаментальних прав громадян демократичного суспільства. Церква в Україні відокремлена від держави, а школа - від церкви; Українська держава у відносинах із церквою діятиме відповідно до Конституції України, а також здійснюватиме практичні кроки у розвитку конституційних принципів свободи совісті та релігій на засадах Європейської Конвенції про захист прав і основних свобод людини, інших міжнародно-правових документів, визнаних Україною.

Усі релігії, віросповідання та релігійні організації є рівними перед законом; встановлення щодо них будь-яких не передбачених законом обмежень не допускається. Такий підхід має бути єдиним для усіх без винятку віросповідань, незалежно від чисельності їх прихильників, традиційності чи нетрадиційності конфесії. Гарантуючи рівність церков,

держава дотримується того, що жодна з них не може бути домінуючою в суспільстві, мати статус державної. Загальнонаціональні інтереси мають вищість над інтересами будь-якої релігійної організації.

Послідовно дотримуючись цивілізованих методів регулювання державно-церковних відносин, держава діятиме у напрямках: розроблення ефективного механізму забезпечення конституційних гарантій щодо свободи світогляду та віросповідання; конкретизації та вдосконалення чинного законодавства України про свободу совісті та релігійні організації; приєднання до міжнародних договорів та інститутів, які контролюють і оцінюють ступінь забезпечення свободи совісті і релігії; створення в Україні повноважних інститутів, які контролюють дотримання органами влади конституційних гарантій свободи світогляду та віросповідання; допуску на свою територію міжнародних експертів для оцінки релігійної ситуації в державі.

Потреби формування громадянського суспільства, конфесійна багатоманітність українського суспільства зумовлюють необхідність створення державного Наукового центру релігієзнавства з широкими дослідницькими, просвітницькими, видавничими можливостями та консультативно-експертними функціями.

2. Розвиток законодавчої бази, спрямованої на гармонізацію державно-церковних відносин, забезпечення повноцінного статусу церкви

Правові принципи і процедури дають змогу створити надійний механізм захисту прав віруючих, законних інтересів релігійних організацій, уникнення конфліктних ситуацій на релігійному ґрунті. Українська держава забезпечуватиме повноцінний правовий і соціальний статус церкви, здійснюватиме законодавчі, адміністративні та інші заходи щодо усунення проблем, успадкованих від минулого, вирішуватиме конфліктні ситуації, запобігатиме будь-якій дискримінації релігійних організацій.

Вдосконалення законодавчої та іншої нормативної бази здійснюватиметься шляхом відпрацювання юридичних механізмів вирішення питань, які виникають у відносинах між державними і релігійними структурами, а також між різними релігійними організаціями. Першочерговими кроками у цьому напрямі є:

§ надання уповноваженому державою органу в справах релігій реальних і дійових важелів розв'язання міжконфесійних суперечностей; забезпечення на всій території України уніфікованого застосування Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" припинення самочинного встановлення місцевих правових норм стосовно релігії та церкви, що призведе до формування "державно-регіональних" церков і несе у собі загрозу дезінтеграції країни;

§ встановлення такого порядку реєстрації статутів релігійних організацій, який виключатиме зловживання ним з боку релігійних об'єднань;

§ дійове блокування проникнення в країну із-за кордону деструктивних культів, а також транснаціональних місійних корпорацій, чії дії суперечать гуманності та моральності населення;

§ відпрацювання детального юридичного коментаря до кожної із статей Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації"; розроблення чітких процедур контролю за додержанням релігійними організаціями чинного законодавства України, недопущенням зловживань релігійними свободами на шкоду інтересам особи, суспільства, держави; визначення змісту й порядку проведення передбаченої законом релігієзнавчої експертизи.

Важливим кроком у цьому напрямі має стати також кодифікація нормативних правових актів з релігійних питань з обов'язковим урахуванням традиційного канонічного та церковного права.

Дотримуючись принципу невтручання держави у справи церкви, а церкви - у діяльність держави, Україна у відносинах з релігійними організаціями діятиме у цивільно-правовому просторі, не допускаючи методів силового тиску, ґрунтуючись на принципах демократії, конфесійного плюралізму, верховенства закону та норм міжнародного права.

Зміцнення довіри між державою і церквою, подолання важкої спадщини минулого, відновлення справедливості зумовлюють необхідність прийняття окремого державного нормативного акта про реабілітацію священнослужителів та віруючих, що стали жертвами необґрунтованих репресій за часів тоталітарного режиму.

3. Сприяння діяльності релігійних організацій у виконанні їхніх статутних завдань

Позитивно оцінюючи зміни у сфері релігійного життя, які сталися в Україні з часу проголошення її незалежності, вона й надалі йтиме шляхом створення віруючим умов і можливостей сповідувати їхні релігії, мати вільнодоступні місця богослужінь, об'єднуватися в релігійні організації. При цьому діятимуть такі підходи, згідно з якими:

§ кожна релігійна організація може бути зареєстрована у максимально короткий строк, якщо її доктрина не містить у собі загрози життю і здоров'ю людей, національній безпеці та соціальній стабільності держави і моральності населення;

§ реєструючий орган буде виходити з право-чинності виникнення або створення тієї чи іншої релігійної організації, беручи до уваги норми церковного, канонічного та міжнародного права з питань релігій та віросповідань;

Кожна церква, релігійна громада, яка офіційно діє в Україні, має право мати свій "духовний простір", що сприятиме стиранню меж між регіонами з чітким домінуванням однієї з церков, стане на заваді регіоналізації держави за релігійною ознакою.

Держава вживатиме заходів до поліпшення мате-ріального станови-

ща церкви насамперед шляхом надання відповідних пільг релігійним організаціям, сприятиме виділенню земельних ділянок під будівництво храмів, а в перспективі, за прикладом багатьох цивілізованих країн, вирішить питання щодо закріплення за храмами землі на довічне і безкоштовне користування.

Актом справедливості має стати повернення у власність релігійних організацій церковного майна, за винятком пам'яток церковної архітектури і мистецтва світового, європейського та всеукраїнського значення (згідно із списками ЮНЕСКО та Кабінету Міністрів України). Користування цими пам'ятками регулюватиметься відповідними нормативними актами. Не ущемлюючи права неавтохтонних церков та релігійних організацій, держава візьме на себе значну частину турбот про стан вітчизняного сакрального мистецтва та архітектури.

Зважаючи на складне фінансово-економічне становище церкви, держава може створювати фонди для фінансування будівництва, реставрації та ремонту храмів, взаємної допомоги церков у розв'язанні майнових проблем.

Високо цінуючи місію соціального служіння церкви, держава сприятиме розвитку її добродійної та милосердної діяльності.

Необхідність підвищення освітнього рівня населення, подолання спотвореного ставлення до віри і церкви, мінімізації маніпулюванням суспільною думкою щодо церковної історії, підготовки тих громадян, які виявляють бажання стати на шлях пастирського служіння, вимагає створення цілісної філософсько-світоглядної підготовки фахівців шляхом відкриття кафедр релігієзнавства у вузах, розширення мережі вищих і середніх духовних навчальних закладів, створення у приватних вузах богословських факультетів (під патронатом церкви, із свободою навчання як віруючих різних конфесій, так і вільнодумців). У загальноосвітніх школах та вищих закладах освіти передбачається запровадження курсу "Релігієзнавство".

4. Деполітизація релігійного середовища, мінімізація можливих деструктивних впливів міжцерковних конфліктів на суспільство

Визнаючи і підтримуючи зростаючу роль церкви у суспільстві, держава занепокоєна міжцерковними конфліктами в Україні, що серйозно загрожують її національній і політичній стабільності, призводять до дезінтеграції суспільства. Держава готова виступити в ролі посередника, підтримати кроки церковних діячів і релігійних організацій для досягнення міжцерковного порозуміння, усвідомлюючи, що ця проблема є насамперед справою єпископату, кліру та мирян. Ефективним кроком у цьому напрямі могла б стати конференція українських християнських єпископів та керівних пасторів.

Дотримуючись принципу аполітичності церкви, держава вважає неприпустимими як участь релігійних організацій у політичній діяльності

(пряму чи опосередковану), так і спроби політичних партій та рухів, місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування використовувати церкви в своїх політичних інтересах.

5. Сприяння розвитку релігійної самобутності корінних народів та національних меншин, їх взаємин з одновірцями за кордоном

Виходячи з того, що нереалізовані релігійні та національні почуття можуть спричинити небажані для держави відцентрові тенденції, її політика щодо церкви та релігійних організацій корінних народів та національних меншин в Україні буде спрямо-вуватися на:

§ підтримку їхньої релігійної інфраструктури;

§ мінімізацію їх залежності від закордонних релігійних центрів, а також недопущення пере-творення конфесійного чинника на знаряддя етнічного й територіального сепаратизму;

§ залучення зазначених релігійних організацій національних меншин у процес динамізації бажаних для України взаємин з їхніми етнічними країнами і вирішення у конструктивному дусі питань, пов'язаних з проблемами української діаспори;

§ сприяння розширенню взаємин релігійних організацій корінних народів і національних меншин з їхніми одновірцями за кордоном.

Діяльність етноконфесійних і релігійних меншин потребує спеціального правового регулювання з боку держави.

Держава визнає і гарантує право етноконфесійних меншин вільно згідно з чинним законодавством встановлювати і підтримувати зв'язки з одновірцями та їх релігійними організаціями за кордоном, а також одержувати від них допомогу для задоволення своїх релігійно-духовних потреб. Порядок отримання такої допомоги буде регулюватися відповідними законами та іншими нормативними актами.

6. Сприяння міжнародній діяльності церков, їх участі у міжнародних релігійних рухах

Оскільки релігійні інституції є важливим чинником презентації держави на міжнародній арені у налагодженні взаємовигідних контактів між країнами, формуванні взаємної довіри між ними. Україна максимально сприятиме міжнародним зв'язкам і контактам релігійних організацій та віруючих, включаючи виїзд за кордон для паломництва і навчання в духовних навчальних закладах, діяльності зарубіжних громадян (священно-служителів, релігійних проповідників, наставників тощо), які перебувають в Україні на запрошення місцевих релігійних фондаций. При цьому неприпустимі як діяльність іноземних громадян поза тими релігійними організаціями, на запрошення яких вони прибули в Україну, так і встановлення спеціальних "правил" під час одержання ними в'їзних віз або перебування на її території.

Держава з розумінням ставиться до прагнення церков України утвердитися у бажаному для них церковно-канонічному статусі, ввійти у міжнародні релігійні фундації і готова на прохання їх ієрархів надати відповідну підтримку, не порушуючи при цьому канонічне та церковне право, а також існуючі міжнародні процедури.

У відносинах з іншими країнами Україна буде послідовно дотримуватися позиції, що проблеми релігії та церкви не повинні використовуватися для втручання у її внутрішні справи, порушення політичної стабільності та з цією метою домагатиметься закріплення цих зобов'язань у відповідних міжнародних договорах України.

7. Запобігання будь-яким проявам релігійної нетерпимості до невірних та віруючих інших віросповідань, зневажливому ставленню до релігійних почуттів громадян, дискримінації їх за релігійною ознакою

Толерантність щодо свободи світогляду і віро-сповідання є фундаментальним виявом гуманістичної суті міжлюдських, міжконфесійних відносин, тому держава здійснюватиме у цьому напрямі відповідні законодавчі, адміністративні та інші заходи.

Відповідно до Конституції та законодавства України віруючі на рівних підставах з іншими громадянами обираються або призначаються на посади в органах законодавчої, виконавчої та судової влади, місцевого самоврядування, мають право займати будь-які посади на підприємствах, в установах, організаціях та в армії. Тим громадянам, яким їхні релігійні переконання перешкоджають служити в армії, брати в руки зброю, гарантується альтернативна військова служба. Водночас передбачається внести поправки до Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу", які приведуть у відповідність терміни альтернативної і строкової військової служби.

З метою виявлення фактів зловживання релігійними свободами, релігійної нетерпимості та дискримінації за релігійною ознакою державою буде впроваджена система моніторингу, а також дійовий механізм розгляду скарг і апеляцій на дії посадових і службових осіб та реагування на них відповідно до норм законодавства України.

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Реалізацію державної політики щодо церкви та релігійних організацій здійснюють:

§ відповідні комітети Верховної Ради України, депутатські комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних та міських рад, в компетенцію яких входять проблеми державно-церковних відносин, забезпечення конституційних гарантій свободи світогляду та віросповідання;

§ Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, який здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина;

§ державний орган у справах релігій та його структури на місцях, на які покладається реалізація державної політики щодо церкви та релігійних організацій;

§ міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які в межах своєї компетенції вирішують питання реалізації державної політики щодо церкви та релігійних організацій;

§ Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації, що забезпечують реалізацію конституційних гарантій свободи світогляду та віросповідання, законодавства України щодо свободи совісті та релігійних організацій;

§ науково-консультативна та експертна ради державного органу в справах релігій за участю представників релігійних організацій та спеціалістів у сфері релігієзнавства, а в разі потреби - інші дорадчі та консультативні органи; аналогічні структури при місцевих управліннях (відділах) у справах релігій, порядок формування яких визначає державний орган у справах релігій.

Потреби пошуку шляхів гармонізації державно-церковних відносин в Україні, розвитку їх законо-давчої бази, поживлення екуменічного руху зумовлюють необхідність у державній підтримці проведення всеукраїнських релігійних конгресів та формування легітимної Всеукраїнської ради церков та релігійних організацій, яка б сприяла розв'язанню міжконфесійних непорозумінь, координації соціального служіння, зміцнення єдності і піднесення духовності української нації, плідної спів-праці з міжнародними та національними релігійними організаціями. Порядок формування ради, її повно-важення та основні напрями діяльності визнача-ються церквами у Положенні про Всеукраїнську раду церков та релігійних організацій.

Концепція державної політики щодо церкви та релігійних організацій, розроблення програми її поетапної реалізації мають сприяти гармонізації державно-церковних відносин, утвердженню в суспільстві громадянського миру і міжконфесійної злагоди, зміцненню довіри між церквою, релігій-ними організаціями і державою.

НОВИНИ РЕЛІГІЙНОЇ ТА РЕЛІГІЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ІНТЕРНЕТУ

Место и роль религиозных организаций в возрождении региона. Материалы конференции.- Одеса, 2001. До збірки ввійшли тексти виступів на конференції представників різних конфесій Одеського регіону. Привертає увагу статті про екологію духовності, християнську освіту, правові проблеми діяльності релігійних спільнот на регіональному рівні.

Історія релігії. Збірник документів і матеріалів. Упорядники Е.В.Бистрицька та І.С.Зозуляк.- Тернопіль, 2003. У хрестоматії вміщено основні матеріали і документи з історії релігії від стародавніх часів до сьогодення. Вони висвітлюють особливості релігійних вірувань давніх цивілізацій, витоки і розвиток християнства на українських землях від язичництва періоду Київської Русі, пізнього середньовіччя, нового і новітнього часу. Збірник відповідає вимогам програмних курсів вищих навчальних закладів з релігієзнавства. З приводу придбання книги дзвоніть в Тернопіль: 8- 0352- 22.74.58

Вейз Джин. Времена постмодерна. Християнський взгляд на современную Мысль и культуру.- М., 2002. В книзі лютеранського богослова говориться про природу постмодерну, зокрема про постмодерністську думку й мистецтво постмодерну, постмодерністську релігію й постмодерністське суспільство. Розкривається специфіка християнства часу постмодерну.

Панченко П.П. Релігійні конфесії в Україні в контексті історизму. - К., 2003. У праці у "спресованому" вигляді висвітлюються релігійні процеси на теренах України з давніх часів нашої історії і до настання доби незалежності, дається хронологія важливих релігійних подій. Особлива увага приділяється тим змінам, яких зазнала релігійна мережа України в ХХ ст.

Журнал "Скепсис" презентував Центр ім. Андрія Сахарова в Москві. Журнал, на думку його головного редактора С.Соловйова, науково-просвітницький і адресований критично мислячій молоді, яка має "атеїстичний погляд на створення нової православно-націоналістичної ідеології". Видання, підкреслено на презентації, не направлено проти Церкви взагалі, але відстоює реальне відділення Церкви від держави і школи від Церкви.

КОНФЕРЕНЦІЇ, МИСТЕЦЬКІ АКЦІЇ

XIII Міжнародна конференція "Історія релігій в Україні" відбулася 19-23 травня у Львові. Організаторами заходу виступили Інститут релігієзнавства - філія Львівського музею історії релігії, Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства імені М.Грушевського НАН України, Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. Після пленарного засідання, де виступили з привітаннями й доповідями представники Церков та науковці, 20 і 21 травня працювали такі секції: "Дохристиянський період та пережитки язич-

ництва", "Християнство", з підсекціями "Римо-католицизм та вірменокатолицизм", "Протестантизм", "Ранне християнство та православ'я", "Греко-католицизм", а також секції "Східні релігії", "Музейництво і охорона сакральних пам'яток", "Філософія і теологія християнства", "Сучасне релігійне становище" та "Мистецтво". Географія учасників конференції була традиційно широка - крім західноукраїнського регіону (Львів, Івано-Франківськ, Червоноград, Тернопіль, Чернівці, Луцьк, Рівне, Кам'янець-Подільський, Дрогобич) та столиці, були представлені Житомир, Вінниця, Хмельницький, Запоріжжя, Дніпропетровськ, Донецьк, Полтава, Миколаїв, Суми, Харків, Херсон, Севастополь, Бахчисарай та ін. Виступали також зарубіжні колеги - з Росії та Білорусі, з декількох польських наукових осередків. Учасники конференції відвідали з екскурсією міста Жовква, Червоноград та Сокаль. Вони познайомилися із ансамблем парафіяльного костюлу св.Лаврентія 1606-1623 рр. та василіанський храм Серця Христового у Жовкві, колишній замок родини Потоцьких у Червонограді, а також музей "Людина. Земля. Всесвіт" у Сокалі, де були гостинно зустрінуті його директором А.С.Покотюком. За результатами конференції були видані наукові матеріали в двох книгах. Учасники конференції прийняли ухвалу про необхідність розробки конкретних пропозицій для поліпшення стану зберігання творів сакрального мистецтва, інших предметів старовини, що знаходяться у християнських храмах. (Г.Кулагіна, О.Недавня)

Міжнародний конгрес сім'ї "Родина, дитина, держава" відбувся в Києві 16-18 травня. В його роботі взяли участь провідні фахівці з питань захисту прав сім'ї, дитинства і материнства з України, Росії, США, Великобританії, Польщі та ін. країн. В організації форуму задіяна римо-католицька Церква. З її боку в роботі Конгресу брав участь кардинал Лопес Труїльйо - префект папської Ради у справах сім'ї, віце-президент Папської Академії "Pro Vita" єпископ Еліо Сгречча. Проблеми, підняті на конгресі є особливо актуальними в Україні, де останнім часом спостерігається небезпечна тенденція послаблення інституту родини. Якщо на початку 90-х років, коли була проголошена незалежність України, було зареєстровано 482,8 тис. шлюбів і 192,8 тис. розлучень (що складало відповідно 9,3 шлюбів до 3,7 розлучень на 1000 населення), то десять років опісля кількість шлюбів скоротилась вдвічі, а кількість розлучень склала 70% від кількості укладених шлюбів. Так в 2000 р. в Україні було зареєстровано всього 274,5 тисяч шлюбів і 197,3 тис. розлучень (що склало відповідно 5,5 до 4,0 на 1000 населення). "Сьогодні Україна стоїть на межі демографічної катастрофи. 1990 р. натуральний приріст населення складав 27,6 тисяч чоловік; в 1995 р. він був уже "мінус" 299,7 тисяч; а в 2000 р. - "мінус" 373 тисячі. І ця цифра постійно зростає, - сказала голова Всеукраїнського благодійного фонду "За гідність людини" Геня Самборська на форумі. - Якщо скорочення населення країни буде відбуватиметься в тому ж темпі, то через сто років український народ просто зникне з лиця землі. Вже сьогодні потрібно бити в набат". Церкви України протягом уже кількох років знаходяться на перших позиціях в рейтингах соціальних інститутів, до яких українці відчують довіру. Серед потрясінь економічного, політичного та соціального життя України останнього десятиліття Церква незмінно виступала на захист життя та гідності людини в Україні. Тому не випадково виникла і отримала підтримку Церкви ідея конгресу. У конгресі взяли участь близько 600 осіб - представників різних Церков та християнських спільнот України, що й висловили своє ставлення до його проблематики. В останній день Конгресу в київському храмі св.Олександра під гаслом "Християнська родина - надія прийдешньої доби" відбувся Форум церковних сімейних рухів, до роботи якого прилучився голова Комісії у справах родини Конференції єпископів латинського обряду єпископ Мар'ян Бучек. А в храмі св.Миколи пройшов єкуменічний Форум християнської молоді "У Тебе слова життя вічного". До роботи конгресу залучалися науковці. Зокрема фахівці з медицини, виховання, психології, екології та ін. (*RISU.org.ua*)

Всеукраїнський з'їзд християнської молоді відбувся 4-10 травня у Львові. Він був приурочений 70-й річниці великої християнської молодіжної акції, проведеної в 1933 р. з ініціативи митрополита Андрія

Шептицького. Благословив захід глава УГКЦ кардинал Любомир Гузар. В роботі з'їзду взяло участь біля 10 тис. християн.

Василіани провели в травні у Львові наукову конференцію "Добромильська реформа і відродження української Церкви". Заслухано ряд доповідей з історії Чину св. Василя Великого, про духовне відродження Української Греко-Католицької Церкви, роль василіан в національно-політичному житті України. Урочисте закінчення конференції відбулося в Крехівському монастирі.

II Міжнародна наукова конференція "Українсько-російські відносини XVII-XXI ст.". відбулася наприкінці квітня в Івано-Франківську. Організаторами заходу виступили Український Історичний Клуб м.Москви та Івано-Франківське відділення "Просвіта" ВУТ ім.Т.Шевченка. В конференції взяли участь вчені з Росії, України, Польщі. Виголошено понад 20 доповідей, серед яких значна частина була присвячена українсько-російським релігійним взаємовідносинам. Наступну міжнародну наукову конференцію на тему "Галицьке Євангеліє (1144-2004 рр.) в історичному, культурному та духовному житті Європи" вирішено провести також в Івано-Франківську 15-16 квітня 2004 р. (*Віктор Ідзьо (Москва)*)

Виставку "Життя во славу Божу" відкрито в "Національному заповіднику "Софія Київська". Виставку відкрито з нагоди відзначення в наступному році 70-річчя Заповідника. Особлива увага в експозиції виставки приділяється висвітленню ролі київських митрополитів у розвої національної духовності, культури, освіти. Експозиція налічує більше 40 раритетів, 18 портретів найбільш відомих київських митрополитів.

СТОРІНКА КОНФЕСІЇ*

ОБ'ЄДНАННЯ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ УКРАЇНИ, ЦЕРКВА СВІТОВИХ ЖНИВ**

Церква Світових Жнив - це велика, дружня сім'я, в якій кожна людина, незалежно від її національності, соціального статусу чи професійної належності, може знайти душевний спокій, комфорт та почуття впевненості у завтрашньому дні. Церква - це кілька тисяч віруючих людей в Києві та в інших містах України, об'єднаних щирою і безкомпромісною вірою в Бога та бажанням творити добро оточуючим, ділитися божественними істинами любові, прощення та справедливості.

Церква наша називається "Церквою Світових Жнив". Це тому, що ми маємо велике доручення від Бога: проповідувати по всьому світові Євангеліє - добру звістку про те, що Господь Ісус - Воскреслий Спаситель дає прощення кожному віруючому в Нього. Основне призначення християнської Церкви Світових Жнив - турбота про людей, задоволення духовних потреб та забезпечення повноцінного життя віруючої людини.

Баченням Церкви Світових Жнив є "Явити живого Бога Україні!", що означає наблизити людей до пізнання Бога, усвідомлення того, що без віри в живого та істинного Спасителя людство приречене на безнадію, хаос та вічне прокляття.

Характерні особливості Церкви Світових Жнив - динамічні проповіді, високий професійний рівень групи прославлення, любов та увага до кожної людини. Яскравою особливістю Церкви Світових Жнив є забезпечення атмосфери сім'ї як на церковних богослужіннях, так і в роботі церкви. Проводиться цілеспрямована пасторська та опікунська робота з різними віковими категоріями людей, що створює сприятливу атмосферу в церкві, де люди можуть поділяти загальні інтереси і, крім того, набути можливість отримати порозуміння та заручитися підтримкою в проблемах свого життя, розкрити свій духовний потенціал. В церкві представлені різноманітні програми для певних вікових категорій.

Наше бачення: Явити живого Бога Україні.

Наша місія: Проповідь Євангелія Ісуса Христа в Україні та для інших народів, служіння людям в Ім'я Бога.

* В кожному новому числі часопису «Сторінка конфесії» надається новий релігійний течії.

** Матеріал підготувала і подала О.В.Бай.

Наша мета: - Створення сильної Помісної Церкви, яка забезпечує піклування про духовне зростання і благополуччя людей в церкві та відповідає на потреби суспільства.

- Місіонерська діяльність через створення християнських церков Повного Євангелія в Україні й в інших країнах; здійснення духовної підтримки та покровительства церквам і служителям, що входять до складу Об'єднання Євангельських Церков України.

- Відкриття християнських освітніх закладів в Україні та інших країнах з метою підготовки кваліфікованих служителів Євангелія.

- Суспільна євангелізаційна діяльність: християнська культурно-просвітницька робота, взаємодія з ЗМІ, участь в громадському житті міста та країни.

РОЗДІЛ І. ІСТОРІЯ

а). Постанова Церкви Світових Жнів. Історія Об'єднання Євангельських Церков України безпосередньо пов'язана із заснуванням Церкви Світових Жнів. Ініціатива у створенні обох релігійних організацій належить Дмитру Володимировичу Масону. Перебуваючи в натхненому пошуку Бога, а також під впливом спілкування з представниками молодих громад Повного Євангелія, які на той час ще не мали офіційного статусу, киянин Д.В.Масон наприкінці 1980-х - на початку 1990-х років спробував знайти свій шлях пізнання Бога та спасіння через Біблію. Це означало насамперед пройти певний курс навчання і стати служителем християнської євангельської церкви.

Як відомо, можливості одержати християнську духовну освіту і сан в Україні на той час не було, оскільки за часів Радянського Союзу релігійна діяльність жорстоко каралася, а кількість богословських навчальних закладів, як православних, так і протестантських, була вельми обмежена.

А ось в Естонії, завдяки геополітичним та історичним умовам, ситуація з діяльністю євангельської церкви й освіти склалася набагато сприятливіше. Відтак Дмитро Масон вирушив до естонського міста Тарту, де в 1991 р. закінчив Біблійний Коледж, провчившись у ньому один рік. Під час навчання він одержав Боже благословіння на заснування Церкви, яка відрізнялася б високим культурним рівнем і тісними зв'язками з громадськістю і, до того ж, маючи свої початки в Україні, стала б фундаментом майбутньої потужної організації світового масштабу. Отже, вже там, в Тарту,

Дмитро Масон почув поклик від Бога бути християнським служителем та висвячення бути пастором.

Повернувшись в Україну в 1992 році, він згуртував навколо себе в Києві громаду віруючих, з якої згодом постала відома нам сьогодні Церква Світових Жнив. Назва "Церква Світових Жнив" походить від завдання, яке стоїть перед церквою, а саме поширювати Благую Звістку про прощення гріхів та любов Божу до людей в Україні і за її межами, явити живого Бога грішникам і в такий спосіб вести їх до спасіння вірою в Ісуса Христа, примножуючи відтак "жнива" врятованих від прокляття та вічної смерті душ. Служителі Церкви вірять, що час, у який ми живемо, призначено Господом для великих жнив і всесвітнього пробудження людської віри в Господа та духовного відродження. Отже відверті й чисті молитви людини, її віра у зцілення, добрі діяння - все це є результатом попереднього навернення до Бога та присвяти Йому свого життя. Духовне відродження нації можливе, коли кожна людина переживе відродження душі від Святого Духа Божого через віру в Ісуса Христа. Головною нагородою людині, згідно з Біблією, буде прощення гріхів та дар вічного життя через віру в Спасителя Ісуса Христа.

Зусилля служителів і прихожан Церкви скеровані на реалізацію служінь, головною метою яких є донесення звістки про безумовну любов Божу. Це виявляється не лише в словах, а й у вчинках - благодійна допомога, молитви за зцілення, соціальні акції, концерти, заняття для дітей та підлітків, організація літніх таборів відпочинку тощо.

б) Заснування Об'єднання Євангельських Церков України. З метою взаємодопомоги і співробітництва в поширенні євангельської діяльності, пастором Дмитром Масоном було засновано Релігійний Центр Об'єднання Євангельських Церков України, який згуртував пасторів дочірніх церков Церкви Світових Жнив. На одній з пасторських зустрічей було ухвалене рішення щодо офіційного статусу Об'єднання. Офіційно Об'єднання Євангельських Церков України (ОЄЦУ) було зареєстроване в Державному Комітеті України у справах релігії 28 червня 2001 р. З цього часу в рамках ОЄЦУ було проведено кілька конференцій і пасторських зустрічей, на яких пастори мали можливість обмінятися досвідом та встановити відносини між окремими церквами, які входять до складу об'єднання.

Дмитро Масон, пастор Церкви Світових Жнив і єпископ Об'єднання Євангельських Церков України, вважає, що все в його житті сприяло тому, щоб підготуватись до ви-

конання місії, яку Господь йому довірив. В одному з інтерв'ю до десятиріччя Церкви пастор Дмитро сказав: "10 останніх років мого життя пройшли в активному служінні Царству Божому. Я не відокремлюю ці 10 років від іншої частини життя, яку я прожив до цього. Адже хоча я не знав Господа раніше, Він знав мене, як і кожну людину. Ці 10 років для мене не завжди були простими, але, разом з тим, я завжди бачив славу Божу, що виявлялася в Його великій любові, вірності до мене і до Церкви. Незважаючи ні на що, я, маючи другу можливість, завжди обрав би шлях слухняності і вірності Господові".

Маючи ступінь "Бакалавр практичної теології" Міжнародного Біблійного Коледжу Практичної Теології, Дмитро Масон заснував при Церкві Біблійну Школу (1994 р.). Він є її директором. Щороку сотні студентів успішно завершують своє навчання в біблійній школі, щоб стати кваліфікованими служителами - місіонерами, пасторами, вчителями біблійних доктрин.

Пастор Дмитро є автором книг, які стали популярними в колі тисяч віруючих як в Україні, так і за її межами. Це - "Кваліфікація життя", "Сила прийнятих нами рішень", "Не живи в минулому", "Сила твого семени", "Святою Іоанн Златоуст", "Фундамент твоей перемоги", "Божественна зустріч", "Нагорна проповідь", "Достиження цілей", "Господня земля" та ін.

На даному етапі Церква не має власного приміщення для проведення зібрань, тому богослужіння проходять в Республіканському Будинку Кіно, де Церква орендує зали по середах і неділях. Проводиться збір коштів на будівництво власного приміщення. Реалізація цього задуму, за свідченнями служителів Церкви, вже неухильно наближається.

Служіння Церкви Світових Жнів також має досвід місіонерської практики. Місіонери побували в Криму, Чернігові, Кіровоградській області та інших регіонах України. Створено дочірні церкви в ряді міст і селищ України. Дочірні церкви є в Білорусі та в Ізраїлі.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ВІРОВЧЕННЯ

а). Біблійні доктрини

1. Триєдність Бога. Служителі Церкви Світових Жнів визнають єдиного Бога, що виявляється в трьох іпостасях: Бог-Отець, Бог-Син, Бог-Дух Святий. Саме такою постає доктрина про триєдність Бога в Священному Писанні. Ісус Христос - це Бог, який прийшов на Землю в плоті, народившись від земної жінки Марії через непорочне зачаття від Святого Духа (1 Ів 5:7; Мф 3:16, 17; Ів 14:26) з метою виконання Божого плану відкуплення людства через розп'яття на хресті.

2. Гріхопадіння людини. Людина була створена за образом і подобою

Бога. При цьому вона отримала владу над землею (Бут. 1:26). Бог надав людині Едемський сад, щоб вона обробляла й оберігала його. Отже людина мала владу над землею до того моменту, поки сатана не звабив Єву. Своєю неслухняністю Адам і Єва "передали владу" дияволу. Адам вклонився дияволу і той одержав від нього владу. Бог надав людині свободу вибору: кому вона буде служити? Свідомий вибір Адама і Єви призвів до того, що через гріх на Землю увійшли прокляття, хвороби та смерть.

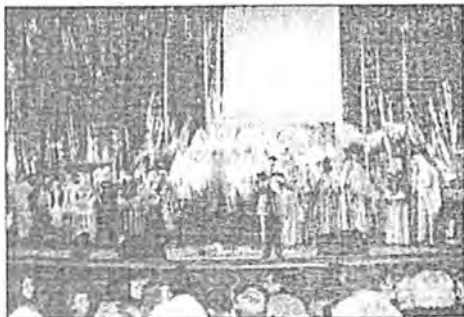
3. Божий план відкуплення людства через смерть та воскресіння Ісуса Христа. Якщо Адам через свою неслухняність перед Богом передав владу на Землі дияволу і вкусив смерті, то Ісус Христос через Свою слухняність Богу смертю на хресті забрав у диявола владу назад. Коли Ісус воскрес, Він згавбив сатану, про що говориться в Святому Письмі так: "Забравши сили в начальств і влади, владно піддав їх ганьбі та восторжествував над ними Собою" (Колос. 2:15). Таким чином, Ісус став "останнім Адамом", позбавивши диявола сили і надавши кожному, хто вірить у Нього, можливість отримати прощення та зцілення духа, душі й тіла.

Отже, відкуплення людства завершилося на Голгофі, коли Ісус добровільно помер за гріхи світу. Але прийняття запропонованого порятунку і життя вічного залежить від віри й вибору самої людини. Цей вибір може бути здійснено саме під час життя людини, а не після смерті (Мк 16:16).

б). Народження згори

1. Ідеологічне підґрунтя. Для звернення грішника до Бога необхідна віра (Єв. 11:6), що надходить до серця людини через сприйняття Слова Божого й дії Духа Святого (Рим. 10:17). Віра веде до покаяння, відмови від мертвих справ і порятунку в Ісусі Христі (Дії 26:18). Наслідком звертання й особистого прийняття Ісуса Христа як Спасителя і Господа є народження згори від Духа Святого і Слова Божого. Справжніми ознаками народження згори є: повна зміна життя, любов до праведності і ненависть до гріха, любов до Бога і людей, бажання виконувати Його благу волю (1 Ів 3:14; Пс. 96:10).

Церква Світових Жнив вважає, що існують тільки два духовних царства. В царстві зла знаходяться грішники. А ось до Царства Небесного належать ті, хто вірою прийняв Ісуса Христа як свого Господа і Спасителя. Потрапити до Царства Божого можна лише вірою в Ісуса Христа та прийняттям Його жертви за гріхи людства, тому що людина не може заслужити прощення ні добрими вчинками, ні належністю до певної церкви чи деномінації. Ісус приніс в жертву не кров тварин, а Свою святу Кров з метою відкуплення всього людства. Завдяки цій

жертві для людей стало можливим одержати народження згори та перемогу над владою гріха та духовної смерті.

2. Водне Хрещення. Водне хрещення - це веління Ісуса Христа для всіх віруючих у Нього (Мк. 16: 16; Дії 8:36). Ісус сказав Никодимові: "...істинно говорю тобі, якщо хто не народиться згори, не може побачити Царства Божого" (Ів 3:3). Отже, щоб увійти в Царство Небесне, потрібно народитися від води й Духа. Згідно Євангелія, це таїнство проводиться один раз в житті через повне занурення у воду у свідомому віці.

3. Хрещення Святим Духом. Після славного воскресіння та перед тим, як залишити землю, Ісус пообіцяв Своїм учням надіслати Святого Духа Божого, який наповнить віруючих, надаючи їм силу протистояти гріху та бути істинними свідками про те, що Ісус Христос - воскреслий Месія та Спаситель світу (Ів 15:27, 16:13-15).

4. Уявлення про смерть. Перша людина була створена Богом, у Адамовім дусі жив Дух Святий. Бог дав Адаму заповідь: "А від дерева пізнання добра і зла не їж від нього, тому що в той день, коли ти вкусиш від нього, смертю вмреш" (Бут. 2:17). Оригінальний переклад цього уривку Священного Писання говорить, що фраза "смертю вмреш", єврейською мовою звучить, як "смертями вмреш". Бо ж відомо, що існує три види смерті - духовна, фізична та вічна.

Духовна смерть. Єврейською мовою дух - це "руах". Духовна смерть - це відділення від Бога як джерела життя. Адам і Єва фізично не вмерли одразу. Але до людського їх єства увійшов гріх. Гріх призводить до смерті вічної, якщо людина під час життя не покається в гріхах, закликавши Ім'я Господа Ісуса Христа-Спасителя (Рим. 5: 18-19). Духовно мертва людина - це та, що не має спілкування з її Творцем. Якщо вона не навернеться до Бога і не визнає Ісуса Христа своїм Спасителем і Господом, то на неї чекає вічна смерть та муки в пеклі (Відкр. 20:15).

Фізична смерть. Згідно с Біблією, вмираючи фізично, людина не перестає існувати, але її дух відокремлюється від тіла і людина виявляється або на небесах з Богом, або в пеклі. Рішення стосовно того, де людина проводитиме вічність, може бути прийнятим під час земного життя.

Вічна смерть. Після фізичної смерті на людину, яка не увірвала в Христа, чекають вічні муки у вогненному озері. Про таке місце, як "чистилище", не йдеться в Біблії. Людина отримує прощення гріхів та вічне життя як результат своєї віри в Ісуса Христа та підпорядкування Йому свого життя. Після смерті вже досить пізно приймати рішення щодо віри в Бога. Отже, вічної смерті, що виявляється у вічних муках, можуть уникнути лише ті, хто навернеться до Ісуса Христа. Єдиний шлях на Небеса - це Син Божий Ісус Христос. Цей постулат Церква Світових Жнив підтверджує уривком із Священного Писання, коли святий апостол Петро в День П'ятидесятниці сказав: "...всякий, хто призве ім'я Господнє, врятується".

в). Церква

Поняття про Церкву. В Євангелії від Матвія (16:18) Ісус проголосив, що створить Свою Церкву. Церква - це люди, які вірять в Ісуса Христа і є відданими для Бога. Ісус є Творцем і Главою Церкви (Єф. 1:22-23).

Церква й держава. Церква Світових Жнив визнає систему влади в державі, як встановлену Богом (Рим. 13:1-2). Християнин повинен бути зразковим громадянином своєї країни, підпорядкуватися встановленим законам, молитися за уряд і державу, щоб використання довіреної їм влади несло мир і злагоду. Головою Церкви є сам Ісус Христос, а тому стосовно духовних питань вона не може знаходитися під керівництвом світської влади. Відокремлення Церкви від держави відбувається у відповідності з Євангелієм. Церква у своїй духовній роботі стосовно держави керується заповіддю Ісуса: Отже, віддавайте кесарево кесарю, а Боже Богу (Мф. 22:21).

г). Віра

В Церкві Світових Жнив велике значення надається вірі, тому що життя християн - це життя віри (Рим. 1:17). Істинна Божа віра не керується обставинами та тим, що бачить. Біблія проголошує, що Бог здатен перетворити потребу в чудо, якщо ми віримо і покладаємось на Нього та на Його Слово. Віра - це щось більше, ніж формула. Це - повна довіра Богові на основі Його обіцянок, які ми знаходимо у Його Посланні до людства - Біблії. Віра - це постійні, живі та відверті стосунки з Творцем та Отцем нашим Небесним" (Євр. 11:6).

д). Родина і шлюб

Шлюб створений Богом до гріхопадіння людства. Шлюб - це добровільний союз між одним чоловіком і однією жінкою для взаємної допомоги й любові, спільного життя й продовження людського роду. Церква Світових Жнив визнає також, що шлюб є державним актом і благословляє ті одружені пари, шлюб яких зареєстровано у відповідних державних органах (1 Пет. 2:13). Дошлюбні чи позашлюбні сексуальні стосунки не догоджають Богу, але якщо людина згрішила і покалася, то Бог простить їй такий гріх.

У випадку смерті одного з подружжя Біблія дозволяє тому, що залишився в цьому світі, одружитися чи вийти заміж вдруге. Церква Світових Жнив визнає, що розлучення не догоджає Богу. Але у випадку подружньої зради дозволяється розлучитися й одружитися (вийти заміж) з невинної сторони (1 Кор. 7:15; 1 Тим. 5:8; Мф. 5:32). Церква вважає, що діти в родині є Божим благословенням. Батьки несуть відповідальність

як перед законами своєї країни, так і перед Богом за виховання своїх дітей (Єф. 6:4; Пс. 77:3-7). Церква суворо засуджує аборт як вбивство невинних, а відтак як тяжкий гріх. Тому для того, щоб відвернути скоєння цього злочину, Церква проводить просвітницькі акції в навчальних закладах.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ, ІЄРАРХІЯ ТА УСТРІЙ

Як було зазначено вище, засновником і незмінним лідером Церкви Світових Жнив і ОЄЦУ є пастор і єпископ Дмитро Володимирович Масон. Церква Світових Жнив є головним структуроутворюючим елементом ОЄЦУ.

В Церкві Світових Жнив єпископ Дмитро має кілька помічників для більш ефективного служіння на благо людей. Пастором або головою місцевої церкви може бути людина, яка пройшла спеціальний курс навчання й була рукопокладена вповноваженими служителями церкви (Єпископом Дмитром або його помічниками).

До складу ОЄЦУ, крім Церкви Світових Жнив, входять євангельські церкви, які

знаходяться в різних містах і селах України, а також у Білорусії (м.Жодино). Церкви

Об'єднання Євангельських Церков України на території України

об'єднані в три регіони,

кожний з яких знаходиться під керівництвом регіональних єпископів Об'єднання,

рукопокладених єпископом Дмитром на одній з конференцій ОЄЦУ, а саме:

о Центральний регіон. Олександр Федоров - пастор церкви "Слово Життя"1, смт Онуфріївка.

о Південний регіон. Ігор Клименко - пастор церкви "Світових Жнив", м.Сімферополь

о Північний регіон. Андрій Васько - пастор церкви "Світових Жнив", м.Чернігів

РОЗДІЛ 4. СПОСІБ ЖИТТЯ, ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ, СЛУЖІННЯ, ОБРЯДИ

а). Засади діяльності і завдання Церкви

Основою діяльності ОЄЦУ є помісні церкви. Структура місцевої церкви складається з так званих груп спілкування, тобто громад віруючих, згуртованих за місцем проживання. Саме на ці своєрідні комірки або ж ланки великого ланцюгу покладено відповідальність за вирішення проблем прихожан, оскільки на загальних богослужіннях неможливо вирішити проблеми особистого характеру, з якими доводиться зустрічатися віруючим. Пастори Церкви Світових Жнив завжди готові проконсультувати прихожан з різних питань, помолитися за них, надати духовні поради з Біблії. В Церкві існує молитовне служіння, учасники якого завжди готові духовно підтримувати молитвою тих, хто має проблеми того чи іншого характеру. Отже, шляхом домашнього спілкування члени Церкви мають нагоду обговорювати питання релігійного характеру, вивчати разом Біблію, більше дізнатися одне про одного, розраховувати на підтримку справжніх друзів - братів та сестер.

Основні аспекти, які є засадничими в діяльності Церкви Світових Жнив: атмосфера дружби й єднання; вирішення повсякденних проблем через посередництво місцевих церков, а також мережі служінь; щира віра, молитва, добрі вчинки й посильні внески як головні обов'язки

християнина; очищення й зміцнення сім'ї (психологічна служба); залучення якомога більшої кількості людей до лав християн.

Таким чином, Церква ставить перед громадами й вищим керівництвом такі, закладені в Статуті ОЄЦУ завдання:

- координація дій роботи релігійних громад, що ввійшли до складу ОЄЦУ;

- здійснення духовної й матеріальної допомоги релігійним громадам та організаціям ОЄЦУ;

- задоволення релігійних нестатків громадян;

- проповідування і поширення Слова Божого згідно із законом;

- створення нових релігійних місій, братств, духовних вищих і середніх навчальних закладів;

- допомога в створенні релігійних громад;

- організація служби милосердя;

- створення благодійних закладів: їдалень, пунктів роздачі їжі для мало-забезпечених; організація дозвілля дітей, молоді тощо;

- обмін духовним досвідом з релігійними об'єднаннями й організаціями за кордоном і надання взаємодопомоги;

- проведення євангелізацій, конференцій, музичних і театральних вистав тощо;

- встановлення міжнародних зв'язків і контактів з релігійними та громадськими організаціями;
- сприяння в організації християнського навчання за кордоном;
- створення видавничих, поліграфічних, виробничих, будівельних, сільськогосподарських та інших підприємств із правами юридичної особи для виконання Статутних завдань ОЄЦУ;
- поширення духовної літератури, преси, аудіо- й відеокасет і проведення лекцій;
- використання різноманітних засобів масової інформації;
- відкриття дитячих садків і шкіл при помісних християнських церквах, які входять до складу ОЄЦУ, з метою релігійного навчання дітей відповідно до вимог чинного законодавства;
- надання необхідної допомоги і виховної роботи в закритих закладах МВС, спецшколах, дитячих будинках, лікарнях і т.п.;
- ввіз і отримання гуманітарної допомоги (одягу, продуктів харчування, ліків, медичного устаткування і т.п.) з метою здійснення благодійної діяльності;
- сприяння духовному розвитку пасторів через щомісячне розсилання методичних матеріалів з пасторського служіння і керування Церквою, листів-навчань, аудіокасет, книг із проповідями Єпископа Дмитра Масона та інформаційних бюлетенів Церкви Світових Жнив, проведення конференцій, пасторських зустрічей.

Фінансування означених заходів Церкви відбувається за рахунок добровільних пожертв прихожан. Члени церкви не мають жорстких зобов'язань, участь в будь-яких заходах церкви відбувається на добровільних засадах.

б). Служіння Церкви Світових Жнив.

Одним із завдань Церкви Світових Жнив є проведення служб і підготовка служителів. З метою завжди мати в суспільстві активну соціальну позицію, допомагати як прихожанам, так і суспільству, в Церкві організовані такі служіння: служіння у в'язницях (заочна школа для ув'язнених); реабілітаційний центр для наркозалежних; психологічна служба; служіння молитви за зцілення. Церквою проводиться широка робота з молоддю та підлітками. Крім цього Церквою постійно ведеться освітницька й духовна робота в декількох лікарнях Києва та в міському онкоцентрі.

Служба допомоги бездомним дітям при Церкві Світових Жнив включає в себе: годування дітей за допомогою оренди їдальні в Києві (вул.Індустріальна, 10/37), забезпечення їх медикаментами та одягом. Крім того проводяться акції з подарунками на свята Різдва Христового, Великодня, Дню захисту дитини тощо. Церква веде постійну благодійну роботу в дитячому будинку "Берізка" та в Чернігівській школі-інтернаті.

Люди можуть прийти до Церкви Світових Жнив і бути прийнятими. Прихожани можуть бути впевнені, що за них помоляться. Вони можуть

почуватися в Церкві неначе в родині. Девіз Церкви Світових Жнив: "Відчуй себе у сім'ї". Як наголошує сам пастор Дмитро Володимирович: "Характерною особливістю Церкви Світових Жнив є атмосфера сім'ї, яку ми прагнемо створювати на наших богослужіннях. Церква - це місце, де люди відчувають себе затишно та добре, де Слово Боже зможе доноситися до їхніх сердець, змінюючи їх життя на краще!"

Щомісяця виходить церковна газета "Жнива", що поширюється по Києву й Україні безкоштовно. Книги і касети з проповідями і навчаннями Дмитра Масона поширюються по багатьох містах України й інших країн. Віруючі відзначають простоту й легкість сприйняття його проповідей. Послання пастора Дмитра Масона вже надихали багатьох людей піднятися на нові рівні досконалості.

В Церкві Світових Жнив також побутує практика оприлюднення чудес або ж (як такі явища йменуються в Церкві), свідоцтв сили Божої, тобто таких випадків, коли силою молитви людину було чи то врятовано в небезпечній ситуації, чи неймовірним чином позбавлено від смертельної хвороби, безпліддя, наркологічної залежності тощо. Наводяться також приклади щасливого возз'єднання сімей, коханих, родичів. При цьому особи, які пережили надприродне зцілення, запрошуються на сцену, де в розмові з пастором вони оповідають про те, що з ними відбулося. Такі зустрічі влаштовуються щомісяця. За матеріалами чудесних зцілень було видано книгу "Свідетельство сили Божьей", яка є документально підтвердженою збіркою оповідей зцілених людей.

в). Погляди щодо побуту й обрядів.

Обряди, які мають місце в Церкві Світові Жнива, це - водне хрещення, обряд одруження, обряд причастя Господнього.

Самозречення вважається немудрим вчинком. Відлюдництво й аскетизм не заохочуються Церквою. Служителі переконані, що людина повинна жити повноцінним життям і за своїми можливостями брати участь у громадських справах, бути корисною суспільству. Саме цій меті й слугують заходи, які здійснює Церква. Хоча, звичайно, у випадках, коли людина відчуває особливий поклик Бога відректися від усього заради служіння, то це її особиста справа з Богом.

г). Зібрання.

Церква Світових Жнив щосередини і щонеділі проводить свої служби в приміщенні Республіканського Будинку Кіно. Служба представляє собою зібрання віруючих людей з метою прославлення Бога, спільних молитов та

повчання Божому Слову з уст Пастора Дмитра та інших служителів Церкви.

Пастор Дмитро виголошує повчальну промову і спілкується з прихожанами. Інколи він запрошує до розмови тих членів громади, які можуть оповісти про чудесні перетворення в їхнім житті й в такий спосіб надихнути решту пастви прикладом, коли молитву було почуто Господом і врятовано людські душі від неминучого. Кожна проповідь в Церкві ґрунтується на Біблії. Вона присвячена тій чи іншій морально-етичній тематиці, як правило, логічно підводиться під головну ідею

церкви - збір жнив. При цьому маються на увазі як жнива духовні - жнива спасених душ, так і жнива матеріальні - жнива добробуту.

В кінці служіння деякий час присвячується тим, хто завітав до Церкви вперше. Їм пропонується звернутися до Бога в молитві покаяння для того, щоб примиритися з Ним та отримати прощення гріхів. Після служби такі особи запрошуються до спеціальної кімнати, де освічені служителі знайомляться з ними ближче, дарують подарунки (книжки та аудіокасети з проповідями пастора), моляться за них та запрошують як на богослужіння, так і на групи спілкувань, які кожного тижня проходять в різних районах міста.

д). Церква Жнив і інші конфесії

Церква декларує толерантне ставлення до всіх релігійних течій і наголошує на мирних відносинах з ними. Вона не вважає за можливе нав'язувати своє бачення спасіння. Несіння благої звістки про спасіння через віру в Ісуса Христа має відбуватися в ненав'язливій формі для осіб, які свідомо роблять вибір на користь спасіння своїх душ "Ми не покликані сперечатися або доводити свою правоту представникам інших віросповідань, ми покликані вести мирне та святе життя, бути у злагоді з усіма, любити людей та молитися Богу за спасіння, якщо проповідь не сприймається", - вважають служителі Церкви. Таким чином, нетолерантне ставлення до тих, хто не належить до лона Церкви, не допускається, що є запорукою відсутності явищ міжконфесійного загостреного тертя, полеміки тощо.

е). Свята

До великих свят - Різдва Христового та Великодня - Церквою приурочуються певні благодійні, освітні й культурницькі заходи. Наприклад, на Благовіщення цього року представники Церкви безкоштовно розповсюджували релігійну літературу серед мешканців Києва. Щороку до свят Різдва і Великодня Церквою організуються масштабні акції допомоги дитячим будинкам, школам, пологовим будинкам, бездомним дітям. Наприклад, Міжнародному Дню 8 березня була присвячено освітню акцію

"Володарка життя", яка полягала в проведенні лекцій за участі професійного лікаря-гінеколога і психолога з метою надання дівчатам шкільного віку правдивої інформації про аборти з медичної, наукової і духовної точок зору. Дівчата одержали інформацію про шкоду ранніх сексуальних зв'язків, безладного статевого життя і наслідки абортів. Висвітлення цих питань з погляду Священного Писання є надзвичайно корисними для майбутніх українських жінок. Заходи було проведено в чотирьох школах міста Кисва: № 17, № 50, Київській школі екстернів, Лицеї економіки, права та іноземних мов. Такі заходи не тільки відкривають можливість налагоджувати контакти, але й в перспективі вибудувати надійний фундамент майбутніх родин - основи Божого Слова, святості, чистоти й цнотливості.

В перші дні весни Церквою було проведено акцію "Хай завжди буду я" в Київському Будинку Крихітки "Берізка". В цьому благодійному заході взяли участь сотні віруючих Церкви, які зібрали добровільні пожертвування, дитячий одяг та іграшки. Ці благодійні акції було висвітлено регіональним телебаченням (ТРК Київ).

РОЗДІЛ 5. ЦЕРКВА В УКРАЇНІ Й СВІТІ

а). Територіальна стратегія ОЄЦУ.

Діяльність ОЄЦУ поширюється на 29 міст та селищ України: Алушта (церква Світових Жнив); Біла Церква (Церква Світових Жнив); Вишневе (церква "Назарет"); Ворзель (церква "Царство Віри"); Вишгород (церква Світових Жнив); Дніпропетровськ (Церква Світових Жнив); Євпаторія (церква Світових Жнив); Єнакієве (церква "Скеля порятунку"); Житомир (церква Світових Жнив); Жуляни (церква Світових Жнив); с.Хитке (церква "Слово Життя"); смт. Калинівка (церква Світових Жнив); Кам'янець-Подільський (церква "Помісна Церква на Поділлі"); с.Кременища (церква Світових Жнив); смт. Куцеволівка (церква "Слово Життя"); с.Мар'ївка (церква "Слово Життя"); Одеса (церква Світових Жнив); смт. Онуфрієвка (церква Світових Жнив); Первомайськ (церква Світових Жнив); Сімферополь (церква "Еммануїл" та церква Світових Жнив); с.Старі Петровці (церква "Ковчег порятунку"); м.Українка (церква "Еммануїл"); Фастів (церква "Божі Жнива"); Харків (церква Світових Жнив); Херсон (церква Світових Жнив); Чернігів (церква Світових Жнив); с.Чутове (церква "Голос Рятівника"); м.Жодине (церква "Еклезія")

Будь-яка церква євангельського спрямування може стати членом ОЄЦУ чи партнером в служінні Єпископа Дмитра Масона після узгодження організаційних питань. Для цього необхідно звертатися за такими координатами: (044) 241-66-61; 01001 м.Київ-1, а/я "В" - 127 ; whmason@cargier.kiev.ua (Адреси церков та їхні координати можна знайти на нашому

офіційному Інтернет-сайті
www.harvest.org.ua)

б). Контакти з іншими
релігійними організаціями

Церква Світових Жнив та ОЄЦУ
підтримують контакти з еван-
гельськими церквами по всьому
світу. Щороку проводяться конфе-
ренції та семінари за участю таких
відомих проповідників та вчителів

Божого Слова, як Рік Ренер та Біл Басанський. В 1997 р. було проведено
всукраїнську конференцію за участю всесвітньо відомого проповідника
Кенета Коупленда.

Церква Світових Жнив порівняно молода. 28-30 березня 2003 р. святкувалося її десятиріччя. Прагнення віруючих людей Церкви були висловлені в молитві пастора Дмитра Масона під час ювілейного святкового богослужіння: "Господи, ми усвідомлюємо, що це тільки початок, і ми ще так багато, чого повинні досягнути. Але на цьому рубежі ми дякуємо Тобі, що Ти вів нас, завжди був поруч. Ми благаємо Тебе: дай нам ще більшого бажання, прагнення та сили творити добро, проповідувати Благу Звістку про спасіння, бути вісниками Твоєї любові, справедливості та прощення тим, хто цього так потребує! Нехай наші серця ніколи не стануть байдужими до болю та страждання людей, тому що Ти, Господь страждав за всіх і кожную людину окремо... Всі наші успіхи, перемоги та досягнення ми кладемо до Твоїх ніг, тому що розуміємо, що ми - Твої слуги, які мають великий привілей - служити Тобі, єдиному і величному Богу".

В Церкві Світових Жнив кожний завжди може отримати підтримку та допомогу, молитву та вітху, відчути себе в сім'ї Божій!

Богослужіння Церкви Світових Жнив проводяться кожного тижня щосереді й щонеділі за адресою: Республіканський Будинок Кіно, вул. Саксаганського, 6 (ст.м. "Палац Спорту").

Психологічна служба:

Гаряча лінія

Website:

E-mail:

тел. 484-92-97

тел. 484-92-90

www.harvest.org.ua

whmason@carrier.kiev.ua

ЦІКАВО ЗНАТИ

Довговухі істукани, подібні до ідолів о-ва Пасхи, знайшли на березі моря на Чукотці. Якщо взяти до уваги те, що аналогічні істукани знайдено у Волгоградській області Росії і на о-ві Вікторія, то постає питання: що то була за цивілізація, яка залишила про себе слід в різних куточках Землі? Що мали означати ці чотириметрові істукани - чи язичницьких ідолів, а чи ж якісь навігаційні знаки для прибульців з Космосу?

Сніжна людина - побічна, тупикова ланка у розвитку людини. 20 років тому на Алясці мисливець застрелив йеті. Труп було заморожено. ФБР тривалий час приховувало наслідки дослідження йеті. Тепер вони оприлюднені. Йеті вижив завдяки своїм екстрасенсорним здібностям. В його арсеналі такі унікальні навички, як спотворення просторових параметрів довкілля. Саме завдяки цьому йеті може раптово зникати, а також раптово телепортуватися на відстань до 30 метрів. Йеті долає частково сили гравітації, що дає йому можливість декількома стрибками вискочити на гірські схили. Сніжна людина має здатність одним лише поглядом паралізувати свого супротивника. Вчені вважають, що подібні навички має кожна людина. Їх лише слід пробудити і розвивати.

Західні вчені шукають "ген Бога" - ген, який визначає здатність бути віруючим. Джон Берн, директор Інституту генетики із Нью-Кастла, вважає, що інстинкт виживання вимагав від наших предків взаємодії і взаємодопомоги. Так формувалося співтовариство, рід, плем'я, соціальні групи. Інстинкт виживання і здатність до самопожертви - до жертви за віру - могутні фактори селективного відбору. Ось чому віра, на думку вченого, закладена генетично. Едвард Уілсон з Гарварда вважає, що релігійність у всі часи вимагала від віруючих турбуватися про потомство, заводячи при цьому багато дітей. У віруючих завжди був стимул до виживання. Віра піднімала на ноги безнадійно хворих і зцілювала страждених. Віра допомагає людині боротися зі стресами. (2000. - № 20-21)

Нездоланні перепони на молекулярному рівні при сучасному рівні технологій виключають можливість клонування людини. "Не так просто роз'єднати хромосоми, - відзначає Джеральд Шаттен, глава наукової групи із Пітсбургського університету. - Вже на вихідному клітинному рівні розвитку ембріону протікає ненормально". Для клонування мавп і людей потрібні технології вищого рівня, ніж ті, якими користувалися при клонуванні овечки Доллі. Секта раелінів заявила про клонування декількох дітей, але ж вона так і не надала доказів цього.

Йога популярна у всьому світі. Її корені - в глибині історії. Вона навіть старше буддизму. Першу згадку про неї знаходимо десь 5 тис. років тому. Йога - це стан єднання і гармонії, до того ж як внутрішньої, так і зовнішньої, це цілісна

система, зорієнтована на всебічний розвиток особистості. У світі поширені хатха-, раджа- і лайа-йоги. Кожна з них має декілька напрямків, які створюються вчителями, що бажають вділитися. Чемпіоном світу з хатха-йоги став українець Анатолій Зенченко. Ті, хто бажає зайнятися йогою, в Києві можуть відвідувати спеціальні заняття в клубі "Дельфін" (телефон 463.3565).

АНОНСИ

Наукову конференцію "Переяслав-1654 і Православ'я України" готуються провести в жовтні ц.р. Тернопільська медакадемія і Підволочиська школа-гімназія імені Івана Франка, яка стала колективним членом Української Асоціації релігієзнавців. Надходять пропозиції науковців щодо участі їх в конференції, метою якої є з'ясувати те, що заподіяло Московське Православ'я Українському після поглинення цим Патріархатом в 1686 р. останнього. Передбачено видрук матеріалів конференції. В березні цього року в школі-гімназії, як повідомив її директор Б.Берега, було проведено конференцію по книзі Арсена Річинського "Проблеми української релігійної свідомості".

Виставка студитської ікони наприкінці травня відкрилася в галереї Києво-Могилянської Академії (Сковороди,2). Це - колекція XVII-XVIII століть із Львівського монастиря студитів. Їх багато років збирав монастир по селах Львівщини, реставрував. Як з'ясувалося, головним ворогом ікон були все ж не комуністи, а Церква, віруючі. Вони часто на художні шедеври намальовували якусь мазню маляра-самоучки. Оригінальне чудо Українського барокко дивитись на нас з експонатів виставки. (ВВ. - №76)

Редакція часопису «Релігійна панорама» з вдячністю розгляне всі надіслані листи та інформації від зацікавленої громадськості.

Свою інформацію та пропозиції просимо направляти на
E-mail: cerif@alfacom.net або ж факс: 229-48-12 чи телефоном 229-0418.
Адреса для листів: 01001, Київ-1, а/с № 156 В.

При підготовці даного числа РП редакцією використані власні матеріали та матеріали наступних видань та інформаційних агенств:

Парафіяльна газета
NTV.ru
Благовест-інфо
info@post.com
Інтернет журнал «Соборність»
RISU
НГ-Релігії
Офіційна хроніка УАПЦ

Reuter News Service
Україна молода
Факты и комментарии
Los Angeles Times
Zenit News Agency
та інші ЗМІ зазначені
на 4-й стор. обкладинки "РП" №3

Здано до друку 27.04.2003 р. Підписано до друку 28.04.2003 р. Ум.друк.арк. 4,5.
Замовлення № 3-1330 Наклад 360. Формат 60x90 /16
Видавництво «Світ Знань». Email: svitlzan@ukrpost.net ЗАТ «Віпол»

**ВИДРУКИ ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА
ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ім. Г.С.СКОВОРОДИ
НАН УКРАЇНИ 2002 РОКУ**

1. Протестантизм в Україні. За ред. проф. П. Яроцького. - К 2002. П'ятий том десяти томника "Історія релігії в Україні".
2. Духовість - народові. Наукова збірка. - Київ-Тернопіль, 2002. Збірка присвячена Арсену Річинському і вміщує доповіді Урочистої Академії, яка відбулася на базі Тернопільської медакадемії з нагоди 110-річчя від дня народження борця за Українську Православну Автокефалію.
3. Релігія і Церква в Подільському регіоні: історія та сучасність. Збірник праць. - Хмельницький, 2002.
4. Наукові записки Тернопільського педун-ту. Вип.4: "Релігієзнавство як навчальна дисципліна: теоретико-методологічні та методичні основи викладання у вищій школі". - Тернопіль, 2002.
5. Релігійна свобода. Науковий щорічник № 6: "Свобода релігії і національна ідентичність - світовий досвід та українські проблеми". - К., 2002.
- 7-10. Українське релігієзнавство. Бюлетень ВР ІФ НАНУ та УАР. - 2002. - №№ 21-24.
- 11- 21. Релігійна панорама. Інформаційно-аналітичний журнал. - 2002. - №№ 1 - 12.
- 22-23. Історія релігії в Україні. - Львів: "Логос", 2002.
24. В.Єленський. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформації центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні. - К., 2002.
25. П. Павленко. Ісус Христос - постать історії. - Біла Церква, 2002.
26. А.Колодний. РУНВіра (Рідна Українська Національна Віра).- К., 2002.
27. І. Гаюк. Вірменська Церква в Україні.- Львів, 2002.
28. Ст.Ярмусь. Досвід віри українця. - К., 2002.
29. Арсен Річинський. Проблеми української релігійної свідомості. - Львів-Тернопіль, 2002.
30. Правові основи свободи совісті, релігії та релігійних організацій. Міжнародні та українські правові документи (Упорядник і автор передмови М.Бабій).- К., 2002.

Продовжується передплата на часопис

«Релігійна панорама» на друге півріччя 2003 року

Ми і надалі оперативно інформуватимемо Вас про головні події релігійного життя, свободи совісті в Україні та світі. Читаючи наш журнал, Ви матимете об'єктивну інформацію про конференції та круглі столи з релігійних питань, про новини релігієзнавчої та релігійної літератури. Кожне число часопису буде висвітлювати основи віровчення та обрядової практики однієї із конфесій України.

Передплатний індекс 21953.

Каталог видань України – 2003. Журнали України

Вартість передплати на 6 місяців - 12 грн., на рік - 24 грн.